

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Filip Szlaur

Použití agenta při odhalování organizované trestné činnosti

Diplomová práce

Olomouc 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Použití agenta při odhalování organizované trestné činnosti“ vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 25. 3. 2017

.....

Filip Szlaur

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval vedoucímu mé diplomové práce JUDr. et Mgr. Zdeňkovi Kopečnému za cenné rady, připomínky a komentáře při zpracování této práce.

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Operativně pátrací prostředky a organizovaný zločin	7
2.1.	Operativně pátrací činnost.....	7
2.2.	Podpůrné operativně pátrací prostředky	8
2.3.	Vývoj právní úpravy operativně pátracích prostředků.....	10
2.4.	Operativně pátrací prostředky a obecné podmínky jejich použití.....	11
2.5.	Organizovaný zločin.....	13
3	Použití agenta	16
3.1.	Zvláštní podmínky použití agenta	16
3.2.	Osoba agenta	18
3.3.	Agent jako svědek	20
3.4.	Kontrola agenta	21
3.5.	Beztrestnost agenta.....	23
4	Policejní provokace	26
4.1.	Judikatura Evropského soudu pro lidská práva	27
4.2.	Judikatura Ústavního a Nejvyššího soudu ČR.....	29
5	Agent provokatér.....	32
5.1.	Agent provokatér podle slovenské právní úpravy	32
5.2.	Agent provokatér podle americké právní úpravy	34
6	Závěr	40
	Seznam použité literatury	42
	Shrnutí.....	47
	Summary	48
	Klíčová slova.....	49
	Keywords	49

1 Úvod

Tato diplomová práce se zabývá institutem použití agenta upraveným v ustanovení § 158e trestního řádu. Tento institut je jedním ze tří operativně pátracích prostředků v trestním zákoně výslovně upravených a významně slouží k odhalování a objasňování organizované trestné činnosti, která byla v minulosti a je i v současné době velmi aktuální hrozbou. Organizovaný zločin se v posledních 20 letech rozvíjí a nepřímou ovlivňuje politiku, obchod a výrobu i občanskou společnost. Pro boj s organizovaným zločinem je potřeba využívat moderní prostředky, mezi které jistě patří operativně pátrací prostředek použití agenta, z tohoto důvodu se tato práce zabývá tímto institutem a hledá možnosti jeho uplatnění a meze využití.

Základy institutu použití agenta můžeme spatřovat již v právní úpravě z roku 1948, avšak podmínky použití nebyly zakotveny na úrovni zákona, ale pouze v rámci podzákoných předpisů, a to ve formě směrnic a instrukcí. Jako první na zákonné úrovni upravil tento institut zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky. V roce 2001 byla z tohoto zákona převzata modifikovaná úprava operativně pátracích prostředků do trestního řádu. Institut agenta je součástí právní úpravy již několik desítek let, přesto se domnívám, že je možné zhodnotit účinnou právní úpravu použití agenta, poukázat na určité nedostatky a analyzovat možné návrhy de lege ferenda.

Hlavním cílem mé diplomové práce je celistvý pohled na operativně pátrací prostředek spočívající v použití agenta jako nástroje v boji proti organizovanému zločinu. Vymezení podmínek použití agenta v českém právním řádu, jeho kontrola a beztrestnost ve shodě s normami trestního zákoníku a trestního řádu. V práci se budu zabývat výzkumnou otázkou, zda vzhledem k omezené kontrole chování agenta nemůže docházet ke zneužívání tohoto operativně pátracího prostředku. Primárně budu vycházet z české právní úpravy, rovněž srovnám českou právní úpravu se zahraniční legislativou, jež poskytne této práci cenná fakta.

Pozornost bude rovněž věnována policejní provokaci, která úzce souvisí s tímto tématem. V případě policejní provokace se do střetu dostávají dva základní požadavky trestního práva, a to zájem společnosti na odhalení a potrestání pachatelů a požadavek zachování základních lidských práv a svobod.¹ Vymezíme policejní provokaci a meze přípustnosti podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva a Ústavního soudu České republiky a tím stanovíme hranici mezi zájmem společnosti a požadavkem zachování základních lidských práv a svobod.

¹CHMELÍK, Jan. Úvahy k agentu provokatérovi a korunnímu svědkovi. *Kriminalistika*, 2005, č. 1, s. 69.

V neposlední řadě budu srovnávat výhody a nevýhody použití agenta provokatéra v porovnání s agentem kontrolorem. Budu porovnávat českou právní úpravu s americkou, která zakotvuje agenta provokatéra včetně tzv. sting operation, ale také se slovenskou, která upravuje určitou formu policejní provokace. Cílem této komparace bude zjistit, zda by zavedení agenta provokatéra do české právní úpravy nepřineslo účinnější objasňování organizované trestné činnosti. Instituty americké a slovenské právní úpravy mohou být pro českou právní úpravu inspirující, a právě z těchto důvodů se domnívám, že tato komparace přinese obohacení pohledu na tuto problematiku.

Podklady mé diplomové práce jsou především odborné články, legislativní akty a monografie. Dále jsem také využil komentáře, internetové zdroje a judikaturu českých soudů ale také Evropského soudu pro lidská práva a amerického Supreme Court. Klíčovým zdrojem je také česká právní úprava institutu agenta zakotvena v trestním zákoníku a trestním řádu. Na základě všech těchto zdrojů a jsem nastínil poznatky k dané problematice, provedl její analýzu a vše doplnil svými názory.

Tato práce se bude skládat s šesti kapitol. První kapitolou je Úvod, ve kterém vymezuji cíle práce a její metodologii. Po Úvodu následuje kapitola, která se zabývá vývojem právní úpravy operativně pátracích prostředků, obecnou úpravou operativně pátracích prostředků a vymezení důležitých pojmů pro celou práci. Ve třetí kapitole nastíním účinnou právní úpravu použití agenta, podmínky beztrestnosti agenta, kontrolu prováděnou státními zástupci a zvláštní podmínky použití tohoto institutu. Další v pořadí je kapitola týkající se vymezení policejní provokace ve světle judikatury Evropského soudu pro lidská práva a Ústavního soudu České republiky. Dále bude následovat stěžejní pátá kapitola, ve které bude srovnávána slovenská, americká a česká právní úprava použití agenta. V této kapitole se také pokusím uvést možné důvody zavedení agenta provokatéra do české právní úpravy. Práce bude ukončena závěrem, ve kterém shrnu poznatky mé diplomové práce a možný přínos odborné veřejnosti.

2 Operativně pátrací prostředky a organizovaný zločin

Použití agenta řadíme mezi operativně pátrací prostředky. Uvedením použití agenta do širšího kontextu se bude zabývat tato kapitola, konkrétně vymezením operativně pátracích prostředků, úpravou zákonných podmínek jejich použití, operativně pátrací činnosti, podpůrnými operativně pátracími prostředky, a historickým exkurzem právní úpravy. Vymezení těchto pojmů včetně historického exkurzu přispěje k hlubšímu porozumění tohoto tématu.

2.1. Operativně pátrací činnost

Operativně pátrací činností se rozumí ucelený systém speciálních kriminalistických postupů a metod používání operativně pátracích prostředků uskutečňovaný oprávněným policejním útvarem podle zvláštních právních předpisů.² V nejobecnějším pojetí ji definoval také F. Novotný jako ucelený systém postupů, používání operativně pátracích prostředků, podpůrných operativně pátracích prostředků, uskutečňovaný pověřeným policejním orgánem podle ustanovení trestního řádu, zákona o Policii ČR³, zákona o Vězeňské službě a justiční strážní ČR⁴ a zákona o Celní správě ČR⁵ a z nich vycházejících interních aktů řízení, převážně utajovaným způsobem, zaměřený k ochraně zájmů chráněných zákony a mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, v trestněprávní oblasti a spočívající v soustavném získávání, shromažďování, prověřování, případně rozpracovávání operativních informací.⁶ Definice operativně pátrací činnosti výše zmíněné se shodují v základních znacích. V obou případech se jedná o jednotný systém speciálních metod a postupů, dále je právní povaha činnosti upravená právním řádem ČR a mezinárodními smlouvami.

Dalším znakem operativně pátrací činnosti je její tendence k ochraně společenských vztahů, zájmů a hodnot chráněných zákonem. Podle účelu dělíme operativně pátrací činnost na: operativně pátrací činnost s účelem zabránit trestným činům, odhalit je a objasnit jejich pachatele, dále s účelem pátrání po osobách a věcech a s účelem prevence trestných činů.⁷ Operativně pátrací činnost se vyvíjí na základě společnosti v souvislosti s aktuálním stavem

²NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 2004. s. 91.

³zákon č. 273/2008 Sb., zákon o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁴zákon č. 555/1992 Sb., zákon o Vězeňské a justiční strážní České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁵zákon č. 17/2012 sb., zákon o Celní správě ČR, ve znění pozdějších předpisů

⁶ŠÁMAL, Pavel a kol. *Přípravné řízení trestní*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003. Beckovy příručky pro právní praxi. s. 247.

⁷ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád: komentář*. 7., doplněné a přepracované vydání. Praha: C.H. Beck, 2013. s. 1985.

kriminality. S vývojem kriminality je potřeba také přizpůsobit i operativně pátrací činnost, aby efektivně přispívala k zabraňování trestné činnosti a působila preventivně.

Dle ustanovení § 60 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR zpracovávané informace z operativní pátrací činnosti⁸ musí policie zabezpečit před neoprávněným přístupem, změnou, zničením, ztrátou nebo odcizením, zneužitím nebo jiným neoprávněným zpracováním. Policie dále učiní nezbytná opatření pro zajištění bezpečnosti a spolehlivosti provozovaného informačního systému. Účelem informačního systému je zabránit narušení operativního rozpracování a poskytnout možnost soustředit další poznatky o trestné činnosti, zamezit zmaření účelu trestního řízení a také v neposlední řadě zajistit ochranu informátora, agenta, osoby, které se podílí na sledování zásilky, předstíraného převodu nebo použití agenta.⁹

2.2. Podpůrné operativně pátrací prostředky

Pro podpůrné operativně pátrací prostředky je charakteristické, že je jedná o opatření splňující vymezení operativně pátrací činnosti prováděné policejními orgány ve stádiu předcházení trestné činnosti.¹⁰ Ve vztahu k operativně pátracím prostředkům je pro ně charakteristická pomocná funkce, jelikož často slouží k jejich efektivnějšímu použití.¹¹ Tuto pomocnou funkci můžeme identifikovat u konkrétních podpůrných operativně pátracích prostředků s jednotlivými operativně pátracími prostředky. V případě sledování osob a věcí půjde o zabezpečovací a nástrahovou techniku, dále při předstíraném převodu se bude jednat o krycí doklady, krycí prostředky či zvláštní finanční prostředky.

Na rozdíl od právní úpravy operativně pátracích prostředků je právní úprava podpůrných operativně pátracích prostředků roztržena. Jsou upraveny v zákoně o Policii ČR v ustanoveních § 72 až § 77, v § 16a až 16c zákoně č. 555/1992 Sb., zákon o Vězeňské a justiční strážci ČR a v ustanoveních § 38 až § 43 zákona č. 17/2012 Sb., zákon o Celní správě ČR. Tyto předpisy taxativně vymezují tyto podpůrné operativně pátrací prostředky: (1) krycí doklad, (2) krycí prostředky, (3) zabezpečovací a nástrahovou techniku, (4) zvláštní finanční

⁸Dále se také použije úprava zákona č. 101/2000 Sb., zákon o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

⁹DVOŘÁK, Vratislav, KLOUBEK, Martin. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. 1. vydání Praha: Policejní akademie České republiky, 2011. s. 76.

¹⁰RŮŽIČKA, Miroslav. *Operativně pátrací prostředky z pohledu státního zastupitelství*. In HUNDÁK, Štefan (ed). *Použití operativně pátracích prostředků k získání důkazů pro trestní řízení*. 1. vydání. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2004. s. 11.

¹¹MAZÁNEK, Jiří. *Operativně pátrací a podpůrné operativně pátrací prostředky v trestně procesní praxi Policie České republiky*. *Trestní právo*, 2007, č. 2, s. 14.

prostředky, (5) využití informátora. Zákon o vězeňské strážci upravuje výhradně zabezpečovací techniku a zvláštní finanční prostředky.

Prvotním rozdílem mezi operativně pátracími prostředky a podpůrnými operativně pátracími prostředky je subjekt, který je oprávněn k použití takového prostředku. Zatímco u operativně pátracích prostředků mohou být subjektem orgány stanovené v § 12 odst. 2 trestního řádu, u podpůrných operativně pátracích prostředků může být subjektem dle zákona o Policii ČR pouze policista, dle zákona o celní správě ČR pouze celník a dle zákona o Vězeňské strážci pouze pověřený orgán. Dalším rozdílem je možnost použití těchto prostředků, kdy v případě podpůrných prostředků mohou být použity v řízení o jakémkoli trestném činu, oproti operativně pátracím prostředkům, kde zákon stanoví zákonné podmínky v trestním řádu.

Informátor

Podle § 73¹² se informátorem rozumí fyzická osoba, která poskytuje policii informace a služby takovým způsobem, aby nebyla vyzrazena její spolupráce s policií. Za jeho činnost mu lze poskytnout finanční či věcnou odměnu. Zákonná úprava blíže nespecifikuje věk ani další podrobnosti o osobě informátora. Identita informátorů je utajovaná a daná spolupráce je vždy vědomá.

Krycí prostředky

Krycím prostředkem se podle ustanovení § 74¹³ rozumí věc včetně krycího dokladu, prostor nebo činnost sloužící k zastírání skutečné totožnosti osoby, k zabránění vyzrazení její činnosti nebo k zastírání činnosti policie. Za jiné osoby považujeme např. utajování svědka, kdy dané prozrazení by mohlo vést ke zmaření úkonů, z podobných důvodů je také dovoleno zastírat skutečnou totožnost příslušníka policie.

Krycí doklad

Tímto dokladem se pro účely zákona o Policii ČR rozumí listina, popřípadě jiný dokument sloužící k zastírání skutečné totožnosti osoby, k zabránění vyzrazení činnosti, krycího prostředku nebo zabezpečovací techniky, k zastírání policejní činnosti anebo k jiným podobným účelům.¹⁴ Tyto údaje o krycím dokladu se mohou zavést do informačních systémů.¹⁵ Opatření těchto dokladů vydaných policií nebo ministerstvem je podmíněno

¹²zákon č. 273/2008 Sb., zákon o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹³tamtéž

¹⁴Nesmí se jednat o průkaz poslance nebo senátora, člena vlády, guvernéra České národní banky, člena Nejvyššího kontrolního úřadu, inspektora Úřadu pro ochranu osobních údajů a soudce Ústavního soudu, služební průkaz soudce a státního zástupce a doklad osoby žijící nebo zemřelé.

¹⁵Vedených podle zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů.

souhlasem ministra. O všech těchto dokladech vede ministerstvo evidenci a dochází a vše je prováděno utajovaným způsobem, aby nedocházelo k vyzrazování.

Zabezpečovací technika

Touto technikou zákon o Policii rozumí technické prostředky, zařízení a jejich soubory používané za účelem předcházení nebo odstranění ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti. Tato technika není podrobněji stanovena, poněvadž se neustále vyvíjí s rozvojem vědy a růstem kriminality. Mezi tuto techniku můžeme např. zařadit zařízení k odposlechu a záznamu telekomunikačních zařízení.

Zvláštní finanční prostředky

Rozumí se jimi vyčleněné finanční prostředky, které jsou používány k úhradám některých výdajů, které souvisí se získáváním poznatků o trestné činnosti. Tyto finanční prostředky jsou vyňaty pro operativně pátrací prostředky či podpůrné prostředky a pro zajištění krátkodobé ochrany osob. Na dané finanční prostředky a nakládání s nimi se nevztahují právní předpisy upravující hospodaření s peněžními prostředky státu. Protože se jedná o finanční prostředky z veřejných zdrojů, policista je povinen s nimi nakládat hospodárně a v souladu s účelem, na který byly poskytnuty.

2.3. Vývoj právní úpravy operativně pátracích prostředků

Předtím než se dostaneme k obecné úpravě operativně pátracích prostředků, se tato subkapitola bude stručně zabývat vývojem právní úpravy operativně pátracích prostředků. V letech 1948-1989 nebyly operativně pátrací prostředky upraveny zákonem nýbrž byly pouze na podzákonné úrovni, a to pomocí směrnic, instrukcí a interních normativních aktů ministerstva vnitra. Rysem této doby bylo porušování principu zákonnosti, jelikož tato operativně pátrací činnost tehdy byla v rukou tehdejší Státní bezpečnosti (StB).¹⁶ *“Nikdo z občanů nemohl vědět, zda právě jeho dopis nebude otevřen při cenzuře korespondence, zda právě jeho telefon nebude odposloucháván, zda právě jeho byt nebude prohledán.”*¹⁷ Pravděpodobně z těchto důvodů panuje v současné společnosti, ale také v odborné veřejnosti určitá skepse či pochyby využívání těchto operativně pátracích prostředků. V období totalitního režimu již byl využíván krátkodobý a dlouhodobý odposlech, tajná technická prohlídka, prověrka korespondence a mnoho dalších. V 50. a 60. letech docházelo na území tehdejšího Československa k častému porušování a obcházení vnitřních směrnic. Agentem byl tajný spolupracovník, který dokumentoval protistátní trestnou činnost.

¹⁶POVOLNÝ, D. *Operativní technika v rukou StB*. 1. vydání. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, 2001. s. 7.

¹⁷Tamtéž s. 7.

V roce 1989 došlo k Sametové revoluci, která souvisela s demokratizací státu, Česká republika se stala právním státem se zakotvenými právy a svobodami v ústavně právních předpisech a mnoha mezinárodních smlouvách. Podzákonná úprava právě z důvodů častého porušování, byla zakotvena zákonně a tím byla zajištěna větší míra ochrany základních práv a svobod. Po Sametové revoluci došlo k rapidnímu nárůstu kriminality¹⁸, a to i v podobě organizované kriminality¹⁹. V této souvislosti byla nejvýznamnější novelou úpravy operativně pátracích prostředků novela č. 265/2001 Sb. s účinností od 1. ledna 2002. Touto novelou došlo k přenesení některých operativně pátracích prostředků ze zákona o Policii do trestního řádu. Smyslem této novely bylo odstranění duplicitní úpravy, která byla obsažena v zákoně č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky a také zajištění procesní využitelnosti pro další trestní řízení.²⁰ V trestním řádu²¹ jsou zahrnuty 3 operativně pátrací prostředky, a to předstíraný převod v ustanovení § 158c, sledování osob a věcí v § 158d a také použití agenta v § 158e. Institut použití agenta byl zakotven již v zákoně č. 152/1995 Sb., kterým byl doplněn zákon o Policii č. 283/1991 Sb., v § 34b, který taktéž vymezil podmínky, za kterých mohl být agent použit. Vývoj operativně pátracích prostředků je spojen s ujasňováním konkrétních podmínek jejich použití.

2.4. Operativně pátrací prostředky a obecné podmínky jejich použití

Pozitivním vymezením operativně pátracích prostředků se rozumí soubor opatření policejních orgánů uskutečňovaných podle trestního řádu a v souladu s dalšími právními předpisy, jejichž záměrem je předcházení, odhalování a objasňování trestné činnosti, jakož i pátrání po ukrývajících se pachatelích, pátrání po hledaných nezvěstných osobách a pátrání po věcných důkazech.²² Operativně pátrací prostředky jsou taxativně vyčteny v trestním řádu, jedná se o předstíraný převod (srov. § 158c), sledování osob a věcí (srov. § 158d) a použití agenta (srov. § 158e). Odborná literatura rozlišuje obecné a zvláštní podmínky použití operativně pátracích prostředků. Obecné podmínky vyvozuje z ustanovení § 158b trestního řádu a ty zvláštní z následujících ustanovení, které upravují jednotlivé operativně pátrací prostředky.

¹⁸Poslanecká sněmovna PČR. *Zpráva vlády o bezpečnostní situaci na území České republiky* [online]. 1. volební období, sněm. tisk č. 1735. psp.cz, [cit. 11. ledna 2017]. Dostupné na <http://www.psp.cz/eknih/1993ps/tisky/t1735_01.htm>

¹⁹viz podkapitola 2.5.

²⁰Důvodová zpráva k zákonu č. 265/2001 Sb., o změně zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, bod 129.

²¹zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů

²²ŠÁMAL: *Trestní řád: komentář...*, s. 1986.

Operativně pátrací prostředky v trestním řízení může využívat pouze oprávněný policejní orgán²³, v případě, kdy je k tomu pověřený policejním prezidentem, jde-li o útvar Policie ČR, ředitelem Generální inspekce bezpečnostních sborů, jde-li o Generální inspekci bezpečnostních sborů, ředitelem Vojenského zpravodajství, jde-li o útvar Vojenského zpravodajství nebo není-li stanoveno jinak policejní orgán, pověřený příslušným ministrem.

Další podmínkou v ustanovení § 158b odst. 1 je řízení o úmyslném trestném činu. Ke spáchání úmyslného trestného činu vyžaduje trestní zákon úmyslné zavinění, a to ať ve formě přímého tak nepřímého²⁴.

Tyto prostředky je možné použít jen tehdy, nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo. Tento požadavek subsidiarity použití operativně pátracích prostředků vyjadřuje soulad se zásadou přiměřenosti. Obsahem této zásady je požadavek na orgány činné v trestním řízení, aby svým jednáním co nejméně zasahovaly do základních práv a svobod občanů.²⁵ Příslušný orgán musí zvážit, zda skutečnost důležitou pro trestní řízení nelze ověřovat i jinými důkazními prostředky. S touto podmínkou souvisí také to, že jediný zájem těchto operativně pátracích prostředků je získání skutečností důležitých pro trestní řízení. Prostřednictvím těchto prostředků dochází k získávání informací, které vedou pouze a jen k odhalování trestných činů, zjišťování jejich pachatelů a k předcházení trestné činnosti.²⁶ Operativně pátrací prostředky je možné využít i po zahájení trestního stíhání nebo dokonce i v rámci řízení před soudem, přestože jsou upraveny v trestním řádu v rámci postupu před zahájením trestného stíhání.²⁷

Poněvadž využití těchto prostředků výrazně zasahuje do základních lidských práv a svobod, jednotlivé druhy operativně pátracích prostředků nemůže policejní orgán používat dle svého uvážení. Použití jednotlivých prostředků je podmíněno povolením²⁸ státního zástupce v případě předstíraného převodu (§ 158c odst. 2) a sledování osob a věcí, při kterém mají být pořizovány zvukové, obrazové nebo jiné záznamy (§ 158d odst. 2).²⁹ V případě použití agenta státního zástupce vrchního státního zastupitelství předkládá soudci vrchního soudu návrh (158e odst. 4). Pokud má být sledováním zasahováno do nedotknutelnosti obydlí či listovního tajemství, je to možné pouze na základě předchozího povolení soudce. Zákon dovoluje použít operativně pátrací prostředek bez předchozího povolení, nesnese-li věc odkladu. Tuto

²³více §12 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů

²⁴podrobněji JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné*. 5. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 233.

²⁵JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 155.

²⁶ŠÁMAL: *Trestní řád: komentář...*, s. 1992.

²⁷§158f zákona č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů

²⁸S výjimkou sledování osob a věcí podle § 158d odst. 1 trestního řádu, ke kterému není potřeba povolení, resp. s odchylkou sledování osob a věcí dle § 158d odst. 6 trestního řádu.

²⁹JELÍNEK: *Trestní právo procesní...*, s. 228.

výjimku lze použít pouze u předstíraného převodu nebo sledování osob a věcí. Policejní orgán je ale povinen o povolení bezodkladně dodatečně požádat, a pokud toto povolení neobdrží do 48 hodin, nesmí informace nebo případný záznam nijak použít.

Další obecnou podmínkou použití výsledků tedy zvukových, obrazových a jiných záznamů získaných při použití operativně pátracích prostředků je jejich zákonné získání, pouze tehdy mohou být použity jako důkaz v trestním řízení. Tato podmínka je projevem zásady zákonnosti stanovené v §2 odst. 1 trestního řádu, neboť nikdo nemůže být stíhán jinak než ze zákonných důvodů a způsobem, který stanoví trestní řád. Tyto záznamy jsou získávány při použití operativně pátracích prostředků, jsou tedy pořizovány přímo při úkonu a z tohoto důvodu se nejedná o úřední záznam sepsovaný policejním orgánem. Pokud při použití operativně pátracích prostředků nebyly využívány technické prostředky k jejich zaznamenání, neexistuje zvukový nebo obrazový záznam doplněný protokolem sepsaným podle §55 a násl., je potřeba osoby, které vykonávaly operativně pátrací prostředky vyslechnout jako svědky s případným utajením podle §55 odst. 2 trestního řádu.³⁰

2.5. Organizovaný zločin

Organizovaný zločin není přímo definován trestním zákoníkem, ale upravuje organizovanou zločineckou skupinu, která je vymezena jako „společenství nejméně tří trestně odpovědných osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbu činností, které je zaměřeno na soustavné páchaní úmyslné trestné činnosti.“³¹ Osobou rozumíme jak osobu fyzickou, tak právnickou, jelikož trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině podle ustanovení § 361 trestního zákoníku se může dopustit i právnická osoba.³² Evropská unie v rámci své legislativy používá pojem zločinné spolčení, které definuje jako „organizovanou skupinu více než dvou osob existující po delší dobu, která jedná ve shodě s cílem páchat trestné činy, za které lze uložit trest odnětí svobody nebo opatření omezující osobní svobodu s horní hranicí sazby nejméně čtyři roky nebo vyšší trest, za účelem získání, přímo či nepřímo, finanční výhody nebo jiné hmotné výhody.“³³ Organizovaný zločin je velmi závažným problémem nejen v Evropě ale téměř na celém světě, v souvislosti s tím byla svolána v roce 2000 mezinárodní konference a podepsala se Úmluva proti organizovanému

³⁰ŠÁMAL: *Trestní řád: komentář...*, s. 1994.

³¹§ 129 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Toto ustanovení §129 trestního řádu bylo upřesněno novelou 455/2016 Sb. „Společenství více osob“ bylo nahrazeno „společenstvím nejméně tří trestně odpovědných osob“.

³²srov. § 7 zákona č. 418/2011 Sb. zákon o trestní odpovědnosti právnických osob, ve znění pozdějších předpisů

³³čl. 1 odst. 1, Rámcové rozhodnutí Rady 2002/841/SVV ze dne 24. října 2008, o boji proti organizované trestné činnosti, Úř. věst. L 300 ze dne 11.11.2008, s. 42.

zločinu.³⁴ Základními znaky definice skupiny organizovaného zločinu jsou podle této Úmluvy strukturovaná skupina, závažný trestný čin, finanční či jiný hmotný prospěch.

Společnými znaky těchto definic je dělba činností, rozdělení funkcí, dlouhodobost, vnitřní organizační struktura, majetkový prospěch získaný z nejrůznějších ilegálních zdrojů, společné jednání více osob ve shodě. Ministerstvo vnitra ČR upozorňuje na to, že tyto skupiny nepřímou ovlivňují politické spektrum, soudnictví, obchod a výrobu a občanskou společnost takovým způsobem, že je i pro bezpečnostní sbory velmi často obtížné rozlišovat mezi zákonnou a nezákonnou činností.³⁵ Organizovaný zločin tak můžeme obecně definovat jako „opakující se soustavné páčání cílevědomě koordinované závažné trestné činnosti, jehož subjektem jsou zločinecké skupiny nebo organizace, a jehož hlavním cílem je dosahování maximálních nelegálních zisků při minimalizaci rizika (zajišťovaného prostřednictvím kontaktů v rozhodovacích společenských strukturách.“³⁶ V současné době má organizovaný zločin v naší zemi podobu: výroby, pašování a distribuce drog, daňových podvodů, padělání měny, praní špinavých peněz, mezinárodního obchodu se zbraněmi, organizovaných krádeží automobilů³⁷ ale také cyber (internetové) a počítačové kriminality.³⁸

Rozplést složitou strukturu organizované zločinecké skupiny je velmi náročné a vyžadují mimořádné zjišťovací nástroje a metody, jelikož tradiční odhalování a stíhání trestné činnosti není v případech organizovaného zločinu dostatečně účinné. Použití agenta je téměř nezbytné vzhledem k vnitřní organizaci těchto skupin, vedoucí představitelé organizovaného zločinu jsou utajeni, a proto není snadné proniknout do těchto struktur a dané aktivity těchto organizací zastavit či eliminovat. Právě z těchto důvodů jsou efektivními nástroji operativně pátrací prostředky, jelikož se jedná o moderní prostředky boje s organizovaným zločinem. S tímto také souvisí spolupráce jednotlivých států v boji s organizovaným zločinem, jelikož organizované skupiny se velmi často neomezují na činnost pouze v rámci území jednoho států.

³⁴Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu z roku 2000, sdělení MZV č. 75/2013 Sb.

³⁵Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky. *Koncepce boje proti organizovanému zločinu na období let 2015-2017* [online]. mvcr.cz, [cit. 7. února 2017]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/poskytnuti-informaci-koncepce-boje-proti-organizovanemu-zlocinu-na-obdobi-let-2015-2017.aspx>>.

³⁶CEJP, Martin. *Organizovaný zločin v České republice III*. 1. vydání. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004, s. 7.

³⁷Policie ČR. *Co je to organizovaný zločin* [online]. policie.cz, [cit. 7. února 2017]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/co-je-organizovany-zlocin.aspx>>.

³⁸CEJP, Martin a kol. *Společenské zdroje vývoje organizovaného zločinu*. 1. vydání. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015, s. 15.

V souvislosti s tématem organizované zločinecké skupiny byl novelou č. 455/2016 Sb.³⁹ zaveden nový pojem – teroristická skupina v ustanovení § 129a trestního zákoníku. Teroristická skupina je doplněna znaky „trvalejšího charakteru“ a „zaměřenosti na páchaní teroristických trestných činů. To však neznamená, že by musela páchat pouze teroristické činy, může vyvíjet i jiné aktivity, které nemají nic společného s její teroristickou činností. Novými trestnými činy spojenými s teroristickou skupinou jsou účast na teroristické skupině (§ 312a), financování terorismu (§ 312d), podpora a propagace terorismu (§ 312e), vyhrožování teroristickým trestným činem (§ 312f). Těmito novými ustanoveními se zákonodárce snaží předcházet stále rostoucí tendenci působení organizovaných zločineckých skupin a teroristických skupin, jelikož podle expertních odhadů na území České republiky operuje přibližně 60 skupin organizovaného zločinu, které mají až dva tisíce členů.⁴⁰

³⁹zákon č. 455/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

⁴⁰Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky. *Koncepce boje proti organizovanému zločinu* [online]. dataplan.info, [cit. 7. února 2017]. Dostupné na https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/koncepce-boje-proti-org.zlocinu.pdf.

3 Použití agenta

Použití agenta je operativně pátracím prostředkem, který nejvýrazněji zasahuje do základních občanských práv a svobod. Z tohoto důvodu jsou jeho podmínky použití dodatečně upraveny na rozdíl od předstíraného převodu či sledování osob a věcí, respektive jsou jeho podmínky zpřísněny. Tyto podmínky jsou upraveny primárně v trestním řádu ale také v interních přepisech Policie ČR a v pokynech obecné povahy Nejvyššího státního zástupce.

3.1. Zvláštní podmínky použití agenta

Agentu můžeme definovat takto: „*Skrytý agent je speciálně školený policista, který je pověřen svými nadřízenými, aby s utajením své pravé identity a svého skutečného poslání navázal kontakt s organizovanou zločineckou skupinou a získával v ní informace o připravovaných a páchaných trestných činech. Za účelem snazšího proniknutí do kriminálního prostředí je zpravidla vytvořena smyšlená legenda o osobní identitě a o jiných skutečnostech týkajících se osoby a činnosti agenta. Agent může být vybaven krycími doklady. Vyžaduje-li to povaha jeho úkolu, účastní se agent na činnosti organizované zločinecké skupiny, někdy i dlouhodobě*“.⁴¹ Použití agenta je přípustné vede-li se trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let.⁴² Dále pro spáchání trestného činu ve prospěch organizované zločinecké skupiny⁴³ nebo pro trestný čin pletichy v insolvenční řízení, porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže, zneužití pravomoci úřední osoby, trestný čin přijetí úplatku, podplacení a nepřímého úplatkářství a další trestné činy, které jsou konkrétně vymezeny v ustanovení § 158e trestního řádu. Nejedná se o výčet taxativní, jelikož zákonodárce umožnil použití agenta, vede-li se trestní řízení pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je ČR vázána. Příkladem takovéto mezinárodní smlouvy je Úmluva o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie.⁴⁴ Takovéto trestní řízení se vede pro jiný úmyslný trestný čin, z dikce zákona tedy vyplývá, že mimo taxativně vymezené trestné činy je možné použít agenta, také na trestné činy, které jsou upraveny vyhlášenou mezinárodní smlouvou, kterou je ČR vázána.

⁴¹MUSIL, Jan. Některé prostředky trestního práva procesního a policejního práva v boji proti organizované kriminalitě v mezinárodním srovnání, in SCHEINOST Miroslav (ed.) *Organizovaná kriminalita z pohledu trestního práva a kriminologie*. Praha: IKSP, 1996, s. 36.

⁴²srov. § 14 odst. 3 trestního zákoníku.

⁴³Podle ustanovení § 129 trestního zákoníku jde o společenství více osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností, které je zaměřeno na soustavné páchaní úmyslné trestní činnosti.

⁴⁴Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 55/2006 Sb. m. s.

Použití agenta je operativně pátracím prostředkem ultima ratio, a to jak ve vztahu k ostatním metodám získávání skutečností důležitých pro trestní řízení, tak i k ostatním operativně pátracím prostředkům, a proto oprávněným policejním orgánem pro použití agenta je na rozdíl od obecných podmínek operativně pátracích prostředků pouze Policie ČR a Generální inspekce bezpečnostních sborů. V případě použití agenta se nepoužije ustanovení § 12 odst. 2 trestního řádu, ve kterém jsou upraveny tzv. jiné policejní orgány. Jelikož je použití agenta prostředkem ultima ratio předchází použití agenta přísným povolovacím procesem. Návrh na použití agenta předkládá státní zástupce vrchního státního zastupitelství soudci vrchního soudu. Soudce vrchního soudu je příslušný podle obvodu, v kterém je činný státní zástupce podávající návrh.⁴⁵ Příslušnost státního zástupce je stanovena v jednacím řádu státního zastupitelství v ustanovení § 18a odst. 2.⁴⁶, podle něhož k podání návrhu na použití agenta je příslušný státní zástupce vrchního státního zastupitelství, v jehož obvodu je činné státní zastupitelství příslušné k výkonu dozoru ve věci, nelze-li takové státní zastupitelství určit, je příslušný státní zástupce vrchního státního zastupitelství, v jehož obvodu má sídlo policejní orgán, který návrh na použití agenta podal. Dozorující státní zástupce je také příslušný ke všem úkonům, které souvisí s činností agenta podle ustanovení § 158e odst. 7 trestního řádu.

Mezi obsahové náležitosti návrhu na povolení k použití agenta patří:

- a) Účel použití agenta, zpravidla určený charakterem trestné činnosti
- b) Doba, na kterou bude použit, zpravidla určena v měsících
- c) Údaje umožňující identifikaci agenta

Soudce vrchního soudu vydává povolení ve formě opatření, nejde o rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 119 trestního řádu. Opakované použití agenta vyžaduje nové povolení, a to je možné jen na základě nového návrhu státního zástupce vrchního státního zastupitelství. Návrh je nutný podat před uplynutím doby uvedené v předchozím povolení tak, aby soudce vrchního soudu měl dostatek času vydat rozhodnutí a činnost agenta plynule pokračovala bez přerušení.⁴⁷ Po podání obžaloby rozhoduje o použití operativně pátracích prostředků předseda senátu soudu prvního stupně, a to i bez návrhu státního zástupce.

Státní zástupce vykonává kontrolu tím, že vyžaduje údaje potřebné pro posouzení, zda trvají důvody pro použití agenta a zda je jeho činnost v souladu se zákonem, a to nejméně jednou za tři měsíce. Pokud pominou důvody použití agenta, dojde k bezodkladnému

⁴⁵ § 7 odst. 2, zákona č. 238/1993 Sb., zákon o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁶ vyhlášky č. 23/1994 Sb., vyhláška Ministerstva spravedlnosti o jednacím řádu státního zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁷ ŠÁMAL: *Trestní řád: komentář...*, s. 2024.

ukončení činností agenta. Policejní orgán má po skončení činnosti agenta povinnost předložit státnímu zástupci záznam o výsledku operativně pátracího prostředku. Tyto záznamy nicméně slouží k informaci státnímu zástupci a nikoli jako důkazy v pozdějších stádiích trestního řízení. Dané skutečnosti, které vyplývají z činnosti agenta, je třeba dokazovat důkazními prostředky podle hlavy páté trestního řádu. Záznamy je potřeba doplnit protokolem sepsaným podle § 55 a násl. trestního řádu. Eventuálně trestní řád poskytuje zvýšenou ochranu identity agenta a ten může být vyslechnout jako svědek, v takovýchto případech je totožnost a podoba svědka (agenta) utajena. Tento výslech má být nicméně krajním důkazním prostředkem, pokud skutečnosti nezbytné pro soudní rozhodnutí nelze prokázat jinými věcnými nebo písemnými důkazy.

3.2. Osoba agenta

Agentem může být podle stávající právní úpravy příslušník Policie ČR nebo Generální inspekce bezpečnostních sborů. Tato osoba plní úkoly, které mu byly uloženy řídicím policejním orgánem. Jedinou možnou výjimkou z tohoto pravidla je ustanovení § 92 zákona o Policii ČR, které umožňuje příslušníku zahraničního bezpečnostního sboru být agentem na území ČR. Tato možnost v zákoně dovoluje použití agenta na základě mezinárodní smlouvy, ale také bez mezinárodní smlouvy, a to se souhlasem policejního prezidenta a příslušného orgánu cizího státu. Tato výjimka je taktéž uvedena v ustanovení § 59 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.⁴⁸ Toto ustanovení je možno uplatnit jak pro trestní řízení vedené v ČR, povoluje soudce příslušného vrchního soudu, tak pro trestní řízení vedené v cizím státě, které povoluje soudce Vrchního soudu v Praze.⁴⁹ Přestože se trestní řízení vede v cizím státě, řídí se vnitrostátní právní úpravou.⁵⁰

V praxi obecná úprava nemožnosti užití osoby odlišné od příslušníka policie nebo generální inspekce přináší značné problémy. Mnoho organizovaných zločineckých skupin je etnicky a národnostně založeno. Infiltrace příslušníka české policie přináší mnohá úskalí. V letech 2010 až 2014 více jak čtvrtina pachatelů stíhaných za trestné činy spáchané v organizované skupině byla příslušníci jiných států. Nejpočetnější zahraniční skupinou byli Vietnamci s podílem 12 %, dále Bulhaři, Ukrajinci, Rumuni, Rusové.⁵¹ Z těchto důvodů

⁴⁸zákon č. 104/2013 Sb., zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁹KOPEČNÝ Zdeněk. Možnosti a limity použití agenta v boji proti organizovanému zločinu. In JELÍNEK, Jiří (ed.) *Organizovaný zločin (trestněprávní, trestněprocesní a kriminologické aspekty)*. Praha: Leges, 2014, s. 128.

⁵⁰KUBÍČEK. Miroslav. POLÁK, Přemysl. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, s. 170.

⁵¹Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky. *Koncepce boje proti organizovanému...*

považují infiltraci agenta, který je příslušníkem zahraničního bezpečnostního sboru za velmi efektivní. Infiltrace osoby stejné národnosti nebo alespoň příbuzné, stejného jazyka bude jistě jednodušší. Karabec upozorňuje na tento problém a dodává, že v podmínkách české policie je tento problém neřešitelný.⁵² Jako možné východisko považují častější použití agentů, kteří budou příslušníky jiných států. Uplatnění agenta cizího státu však požaduje významnou míru oboustranné důvěry v právní úpravu spolupracujících zemí a policejních útvarů. Proto se jeví jako účelné využití prostředků mezinárodní justiční spolupráce. Policejní orgány tak musí navazovat a rozvíjet mezinárodní spolupráci např. pomocí agentur jako Europol, Eurojust, OLAF. Další možností je inspirovat se zahraničními právními úpravami agentů, které dovolují za určitých podmínek použít i jiné osoby, než které jsou stanovené trestním řádem. Tyto osoby utajovaně spolupracují s policejními orgány. Příkladem může posloužit německá a britská právní úprava.⁵³

Pravá totožnost agenta může být zastírána, pokud je to k jeho ochraně nutné. Zastírání totožnosti a příslušnosti k Policii ČR nebo Generální inspekce bezpečnostních sborů je prováděno za pomoci podpůrných operativně pátracích prostředků: krycích dokladů, krycích prostředků a zvláštních finančních prostředků. Pomocí těchto prostředků se vytvoří legenda o jiné osobní existenci a osobní údaje se zavádí do informačních systémů veřejné správy. Povinností agenta je volit takové prostředky, které jsou způsobilé ke splnění jeho služebního úkolu, jde tedy o vlastní náplň činnosti agenta s cílem, pro který byl nasazen. Agent musí dbát na to, aby nebyla jiným osobám způsobovaná újma na jejich právech nad míru nezbytně nutnou. Nemůže plnit povinnosti, které by mohly vést k prozrazení, že je příslušníkem Policie ČR. Například v případě ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku, jehož odstranění spadá do úkolů policie, agent nemusí jednat. Nasazený agent může provádět hospodářské činnosti, k jejichž vykonávání je třeba zvláštního oprávnění – živnostenské podnikání podle zvláštního zákona, tyto údaje se taktéž zavedou do informačních systémů veřejné správy.

Na rozdíl od běžných příslušníků Policie ČR agent již nepotřebuje povolení státního zástupce pro sledování osob a věcí v rozsahu ustanovení § 158d odst. 2 a k předstíranému převodu. Pokud by však agent chtěl sledovat osoby a věci v rozsahu ustanovení § 158d odst. 3, tedy pokud by jím mělo být zasahováno do nedotknutelnosti obydlí do listovního tajemství nebo zjišťován obsah jiných písemností bude pro tuto činnost potřebovat povolení státního zástupce.

⁵²KARABEC, Zdeněk. *Účinnost právních nástrojů proti organizované kriminalitě*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010, s. 23.

⁵³VESELÁ, Hana. *Právní úprava postavení policejních agentů*. Praha: Parlamentní institut, 2010, s. 6-8.

3.3. Agent jako svědek

Skutečnosti nezbytné pro soudní rozhodnutí by měly být prioritně získány věcnými nebo písemnými důkazy. Mohou však nastat situace, kdy tyto získané důkazy nebudou dostatečné a vznikne potřeba agenta vyslechnout jako svědka v trestním řízení. Agentovi nebo osobě jemu blízké v takovémto případě musí hrozit újma na zdraví nebo jiné vážně nebezpečí porušení jejich práv a nelze ochranu svědka spolehlivě zajistit jiným způsobem. Dalším problémem může být podstatné omezení využitelnosti agenta v budoucnu. Zákon na takovýto problém pamatuje v ustanovení § 55 odst. 2 trestního řádu. Podle tohoto ustanovení může být tento agent vyslechnut jako svědek, jehož totožnost a podoba jsou utajeny.⁵⁴ Tento institut utajení svědka nicméně vytváří rozpor mezi právy svědka, v našem případě agenta, a garantovanými právy obviněného na spravedlivý proces.⁵⁵ Tímto tématem se opakovaně zabýval Ústavní soud ČR, který se vyjádřil, že právo na spravedlivý proces je potlačováno, jak nemožností obviněného prověřit důkazy, které směřují vůči němu, tak nemožností prověření důvěryhodnosti svědka.⁵⁶ Tento problém je nutné řešit pomocí proporcionality, zvážení obou proti sobě stojících základních práv, jejich důsledků a minimalizací porušení jednoho ze základních práv. Touto otázkou se také zabýval Evropský soud pro lidská práva ve svém rozhodnutí *Krasniki proti České republice*⁵⁷, ve kterém tvrdí, že uznání obviněného vinným nemůže být založeno pouze nebo v rozhodujícím rozsahu na výpovědích anonymních svědků. Na tuto ustálenou judikaturu ESLP reagoval ÚS⁵⁸ a konstatoval, že „*výpovědi anonymních svědků musí podporovat další důkazy, a tedy k odsouzení obžalovaného nemůže dojít výlučně a ani v převážné míře na základě předmětných výpovědí.*“ ESLP připouští eventuelní utajení agenta, ale již nepřipouští, aby byl pouze na základě takovéto výpovědi vydán odsuzující rozsudek.

Agent může podle trestního řádu vypovídat jako utajovaný svědek, avšak tak jako u každého jiného utajovaného svědka musí být pro posouzení oprávněnosti splněny všechny podmínky, které jsou stanoveny. Svědectví utajených svědků může být využíváno jen výjimečně v naprosto nezbytné míře a pouze ve spojení s dalšími důkazy opatřenými ve věci.⁵⁹ Agent musí mít vždy garantovanou svou bezpečnost i jeho blízkých. Celá tvorba legendy, přípravy a působení v organizované zločinecké skupině jsou velmi nákladné, a proto

⁵⁴srov. § 102a trestního řádu

⁵⁵čl. 36 Listiny základních práv a svobod, dále čl. 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv

⁵⁶nález Ústavního soudu ze dne 12. 10. 1994, sp. zn. Pl ÚS 4/94

⁵⁷Rozhodnutí ESLP ze dne 28. 2. 2006 ve věci *Krasniki proti České republice*

⁵⁸nález Ústavního soudu ze dne 9. 2. 2006, sp. zn. III. ÚS 499/04

⁵⁹SOTOLÁŘ, Alexander. PÚRY, František. K možnostem a limitům využití institutu utajených svědků. *Trestněprávní revue*, 2003, č. 2, s. 43.

považují za moudré utajovat identitu takového agenta. Na druhou možnost vyřešení ochrany agenta a jeho blízkých upozorňuje prof. Jelínek⁶⁰ zvláštním ustanovením v hlavním líčení obsažené v § 209 trestního řádu, podle kterého pokud svědkovi hrozí újma na zdraví, smrt nebo jiné vážné nebezpečí, předseda senátu učiní opatření vhodné k zajištění bezpečnosti. Předseda senátu může obžalovaného po dobu výslechu svědka vykázat z jednací síně. Po návratu do jednací síně musí být obžalovaný seznámen s obsahem výpovědi svědka. Pokud se jedná o případ ustanovení § 102a, kdy je vyslýchán policista podílející se na použití agenta a je vyloučena veřejnost a také může být vyloučen obžalovaný. Tato druhá varianta obsažená v ustanovení § 209 trestního řádu je mírnější a nemusí vždy docházet k utajování totožnosti. Domnívám se, že je tato možnost vhodnější vzhledem k tomu, že je agent příslušníkem Policie a je připraven a vyškolen být součástí organizované zločinecké skupiny, tudíž je zvyklý na určitou míru nebezpečí. Přestože byl obžalovaný vykázán z jednací síně, zachovává se obžalovanému právo na obhajobu, má právo se k dané výpovědi svědka vyjádřit a prostřednictvím předsedy senátu mu může klást otázky.

3.4. Kontrola agenta

Česká republika je evropským demokratickým právním státem a v jakémkoli právním státě musí být vážný zásah státu do základních lidských práv a svobod důkladně kontrolován. Použití agenta bezpochyby patří mezi výrazné zásahy státu. Orgány činné v trestním řízení provádí kontrolu agenta a tím zajišťují dodržování zásady zákonnosti.

Již při povolování použití agenta se projevuje určitá předběžná kontrola, kdy státní zástupce vrchního státního zastupitelství a soudce vrchního soudu se musí ujistit, že jsou splněny všechny obecné a zvláštní podmínky pro použití tohoto operativně pátracího prostředku. Důležitější kontrolou agenta je průběžná kontrola, kdy je dozorcující státní zástupce povinen vyžadovat údaje potřebné pro posouzení, zda trvají důvody pro použití agenta a zda je jeho činnost v souladu se zákonem, tyto údaje je povinen pravidelně, nejméně jednou za tři měsíce posuzovat. Pominou-li důvody pro použití agenta, dá policejnímu orgánu pokyn k bezodkladnému ukončení činnosti agenta. Bezodkladné ukončení činnosti agenta není jednoduchou záležitostí. Agentům trvá týdny ne-li měsíce se infiltrovat do organizovaných zločineckých skupin. Pokud dojde k náhlému ukončení jeho působení, může

⁶⁰JELÍNEK: *Trestní právo procesní...*, s. 430.

dojít ze strany osob vyšetřovaných k důvodnému podezření, že se jednalo o agenta, který vyšetřoval jejich trestnou činnost.

K posuzování a kontrole agenta je podle ustanovení § 18a odst. 2⁶¹ příslušný státní zástupce vrchního státního zastupitelství.⁶² Nicméně příslušnost druhého státního zástupce k výkonu dozoru nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení v trestní věci tím není dotčena. V trestním řízení, ve kterém je použit tedy figurují vedle sebe dva státní zástupci. Fenyk⁶³ uvádí, že funkce obou státních zástupců jsou od sebe velmi srozumitelně odděleny. V souvislosti s touto věcí se může naskytnout otázka, jakým způsobem mezi sebou komunikují státní zástupce vrchního státního zastupitelství a druhý státní zástupce.⁶⁴ Vyhláška pouze stanoví, že mají povinnost učinit veškerá opatření k tomu, aby nedošlo k vyzrazení informace. Podobně také pokyn obecné povahy stanoví, že výsledky použití agenta jsou státním zástupcem vrchního státního zastupitelství předány dozorovému státnímu zástupci a společně se dohodnout na dalším postupu, při předávání těchto informací musí být zajištěna ochrana utajovaných informací. Využitím dvou státních zástupců může docházet k vyzrazení utajovaných informací. Možným řešením a vyšší ochranou před vyzrazením utajovaných informací může být použití pouze jednoho státního zástupce. Konkrétně státního zástupce vrchního státního zastupitelství, jelikož by tím byla zachována odbornost soudů, které rozhodují o povolení použití agenta. Tito státní zástupci by podávali návrh na povolení použití agenta a také by byli příslušní k výkonu kontroly nad zákonností v přípravném řízení. Tímto řešením dochází k výraznému omezení počtu osob, které se dozvídají o použití agenta. Na druhou stranu je otázkou, zda by tímto krokem nedošlo k zahlcení vrchního státního zastupitelství.

Přestože jsou ke kontrole agenta příslušní dva státní zástupci, domníval jsem se, že tato kontrola může být podstatně omezená a může vést ke zneužití tohoto institutu. Při použití agenta jako operativně pátracího prostředku je velmi obtížné dohlížet na to, aby příslušný agent vždy jednal v souladu se zákonem. Jestliže si představíme agenta, který byl nasazen do organizované zločinecké skupiny nebo nově do teroristické skupiny bude velmi obtížné provádět kontrolu nad tímto agentem, jelikož nebudou existovat jakékoli důkazy, které by svědčily ve prospěch jeho dodržování zákazu policejní provokace a stálé činnosti, která je

⁶¹vyhlášky č. 23/1994 Sb., vyhláška Ministerstva spravedlnosti o jednacím řádu státního zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů

⁶²srov. čl. 19, pokyn č. 8/2009, pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně ze dne 21. září 2009, o trestním řízení, ve znění pozdějších předpisů

⁶³FENYK, Jaroslav., ŠANTA, J. Právní úprava postavení agenta v trestním řízení v České a Slovenské republice. *Trestní právo*, 2007, č. 3, str. 6.

⁶⁴Tamtéž, s. 6.

v souladu se zákonem. V případě agenta je velmi často velmi důležitá jeho vlastní výpověď jako svědka trestního řízení. Čistě teoreticky tak ustanovení § 363 odst. 3 a nově také § 312c odst. 3 a prokázání, zda agent v určitých případech nezosnoval určitou trestnou činnost, bylo podle mého názoru až nereálné. Nicméně po zjištění skutečnosti, že při použití agenta jsou ke kontrole příslušní dva státní zástupci, kteří dohlížení na zákonnost a splnění všech podmínek se mé obavy o možném zneužití tohoto institutu neprokázaly. Jedinou možnou připomínkou tak může být pouze úprava ustanovení § 158 odst. 7, podle které je státní zástupce povinen nejméně jednou za tři měsíce posuzovat, zda je agentova činnost v souladu se zákonem. Podle mého názoru je takováto doba velmi dlouhá. Jako možné snížení rizika zneužití institutu agenta bych považoval častější kontroly státních zástupců a zákonem stanovenou povinnost agenta podávat hlášení nejenom policejním orgánům ale také přímo státním zástupcům.

3.5. Beztrestnost agenta

Hlavním úkolem agenta je infiltrace do organizované zločinecké skupiny se záměrem vyšetřování a získání důkazů pro trestní řízení. Agent se musí stát součástí organizace. Velmi důležitým prvkem je získání důvěry členů. V mnoha případech jsou „nováčky“ podrobováni testu, který je podmíněn trestnou činností. Aby mohlo být účelu agenta dosaženo, jsou v trestním zákoníku⁶⁵ speciální ustanovení o beztrestnosti agenta. Takovéto ustanovení je okolností vylučující protiprávnost. Jednání takového agenta nebude protiprávní, poněvadž není pro společnost nebezpečné ba naopak, je žádoucí. Tato beztrestnost agenta podle prvního odstavce § 363 trestního zákoníku nicméně směřuje pouze co do účasti či podpory organizované zločinecké skupiny.⁶⁶ Agent se takového činu dopustil s cílem odhalit pachatele trestné činnosti spáchané ve prospěch organizované zločinecké skupiny. Podobně také podle nového⁶⁷ ustanovení § 312c jednání agenta, který se účastní činnosti teroristické skupiny, nebude trestně odpovědný, jestliže se takového činu dopustil s cílem odhalit pachatele trestné činnosti spáchané členy teroristické skupiny.

Druhý odstavec ustanovení § 363 trestního zákoníku do nedávna⁶⁸ taxativně vymezoval trestné činy, pro které nebude agent trestně odpovědný, dopustil-li se těchto činů s cílem odhalit pachatele trestné činnosti spáchané členy organizované skupiny. Podle platné úpravy do 31.1.2017 bylo vymezeno 48 trestných činů, kterých se mohl agenta s výše

⁶⁵zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁶COUFALOVÁ, Bronislava. Hmotněprávní instituty pro boj s organizovaným zločinem podle nového trestního zákoníku. *Bulletin advokacie*, 2009, č. 10, s. 84.

⁶⁷Nový zákon č. 455/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

⁶⁸do 31.1.2017

uvedeným cílem beztrestně dopustit. Nově trestní zákoník v druhém odstavci § 363 odkazuje na ustanovení § 312c, které upravuje 65 taxativně vymezených trestných činů. Mezi nové trestné činy patří porušování domovní svobody (§ 178), poškození cizích práv (§ 181), krádež (§ 205), zpronevěra (§ 206), neoprávněné užívání cizí věci (§ 207). Podle důvodové zprávy došlo k rozšíření v návaznosti na požadavky orgánů činných v trestním řízení, které aplikují v praxi toto ustanovení.⁶⁹ Pokud agent spáchá trestný čin, který není v seznamu taxativně vymezených trestných činů, budou se zkoumat podmínky splnění okolností vylučujících protiprávnost, konkrétně krajní nouze nebo nutné obrany. Tyto okolnosti vylučující protiprávnost nezabavují trestné odpovědnosti agenta na základě jeho statusu, ale na základě obecné ochrany majetku a zdraví, která náleží všem lidem. I přesto je však agent při své činnosti povinen volit takové prostředky, které jsou způsobilé ke splnění jeho služebního úkolu a jimiž není jiným osobám způsobována újma na jejich právech nad míru nezbytně nutnou.

Třetí odstavec ustanovení § 312c a § 363 trestního zákoníků směřuje k zákazu agenta provokatéra. Beztrestným tak nebude agent, který založil nebo zosnoval teroristickou skupinu nebo organizovanou zločineckou skupinu nebo také agent, který je vedoucím činitelem dané skupiny.

Spornou otázkou i po novele trestního zákoníků opět rozšiřující seznam taxativně vymezených trestných činů je samotné vymezení těchto činů. Beztrestnost agenta nově upravují již dva paragrafy, konkrétně § 312c účast na činnosti teroristické skupiny a § 363 účast na činnosti organizované zločinecké skupiny. V zákoně je upraven seznam taxativně vymezených trestných činů, který byl již dva krát novelizován a contrario seznam trestných činů, kterých se agent dopustit nemůže, jelikož by byl trestně odpovědný.⁷⁰ Vhodnější metodou je podle mého názoru vymezení beztrestnosti agenta podle slovenské právní úpravy v ustanovení § 30 zákona č. 300/2005 Z. z. trestného zákona.⁷¹ Podle prvního odstavce tohoto ustanovení není agent trestně odpovědný pro všechny trestné činy, k jejichž spáchání byl donucen zločineckou skupinou nebo teroristickou skupinou nebo měl-li důvodnou obavu o život a zdraví své nebo osob blízkých. Druhý odstavec vymezuje taxativní seznam trestných činů, kdy se takovéto pravidlo neuplatní. Takovéto pravidlo dovoluje zákonodárci přesně určit, které zájmy považuje za tak důležité, že nemohou být porušeny či ohroženy činností agenta. Novela trestního zákoníků č. 455/2016 zavedla druhé ustanovení týkající se

⁶⁹VLÁDA ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 455/2016* [online]. psp.cz, [citováno 15. února 2017]. Dostupné na <<https://www.psp.cz/sqw/text/tisky.sqw>>.

⁷⁰Pokud nenaplní podmínky jiné okolnosti vylučující protiprávnost.

⁷¹zákon č. 300/2005 Z.z. trestný zákon, ve znění pozdějších předpisů

beztretnosti agenta, která si jsou velmi podobná a mohla by být upravena v jednom ustanovení. Opět upozorňuji na slovenskou právní úpravu, kde je beztretnost agenta upravena, jak pro teroristickou skupinu, tak pro organizovanou zločineckou skupinu v jednom paragrafu. Slovenskou právní úpravu tak můžeme považovat za povedenější a možný inspirační zdroj pro nadcházející novely trestního zákoníku.

S beztretností agenta souvisí také odpovědnost za škodu, jelikož použití agenta může představovat intenzivní zásah do základních práv a svobod občanů. Existuje reálná hrozba, že tímto jednáním může být způsobena újma na právech, zdraví nebo majetku. Agent je podle ustanovení § 158e odst. 6 trestního řádu povinen volit takové prostředky, při kterých není jiným osobám způsobována újma na jejich právech nad míru nezbytně nutnou. Na jednání agenta v rozsahu své beztretnosti uvedené v ustanovení § 363 odst. 2 ve spojení s § 312c trestního zákoníku není za tuto škodu přímo odpovědný za předpokladu, že nepřekročil míru nezbytně nutnou. Nicméně z hlediska práva na náhradu způsobené škody by nesl odpovědnost stát⁷², jelikož policista plnící úkony agenta je úřední osobou ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb.⁷³ Agentovo jednání a případný vznik obecné odpovědnosti za škodu nemá vliv na občanskoprávní řízení. Aby nedošlo k prozrazení totožnosti agenta, je potřeba způsobenou škodu mimosoudně vypořádat z policejních finančních prostředků a pokud daný agent nepostupoval podle rozkazu a pověření uplatnit regresní nárok vůči agentovi.

⁷²KARABEC: *Účinnost právních nástrojů...*, s. 51.

⁷³zákon č. 82/1998 Sb., Zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů

4 Policejní provokace

V případě využití operativně pátracího prostředku agenta a problematiky policejní provokace se dostávají do středu dva základní požadavky trestního práva. Na jedné straně je zde zájem společnosti na potrestání pachatelů závažné trestné činnosti a na straně druhé stojí požadavek na zachování základních lidských práv a svobod upravených v Ústavě, Listině základních práv a svobod a Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.⁷⁴ Převažuje odborný názor, že policejní provokace je projevem neúcty k právům a svobodám občana.⁷⁵ V obecné rovině tak můžeme za nezákonné označit všechny případy zjevného zneužití policejní moci. Takovému jednání musí policie, jestliže je to možné, zabránit.⁷⁶ České trestní právo a podobně také Ústava České republiky nevymezují policejní provokaci, a proto se musíme obrátit na odbornou literaturu a judikaturu⁷⁷. Podle literatury můžeme policejní provokaci definovat jako „*záměrné aktivní podněcování nebo navádění či jiné iniciování spáchání trestné činnosti druhé osoby, který by jinak protiprávně nejednala.*“⁷⁸ Jinou definicí policejní provokace může být podle V. Kratochvíla „*utajený postup policie, jehož důsledkem je čin spáchaný jinou osobou, jenž se stal předmětem jejího následného trestního stíhání nebo který se takovým stát měl.*“⁷⁹ Společnými rysy těchto definic je aktivní činnosti policejních orgánů (tedy i agenta), které podněcuje určitou osobu ke spáchání trestného činu, tato osoba nicméně neměla v úmyslu spáchat trestný čin a až po provokativním jednání policejních orgánů se rozhodla daný trestný čin spáchat.

Policejní provokace nejsou případy pasivního monitorování trestné činnosti, která se připravuje nebo již probíhá. Také nemůžeme hovořit o policejní provokaci v případech, kdy se policejní orgány účastní páčání trestného činu, avšak v souladu s podmínkami, které jsou upraveny zákonem zvláště v případech předstíraného převodu a použití agenta. Použití agenta a obecně operativně pátrací prostředky se nepovažují za policejní provokaci v případech, kdy jsou použity v souladu s českým právním řádem.

Panuje ústavněprávní ale také trestněprávní shoda, že není přípustné, aby policejní orgány provokovaly kohokoli ke spáchání trestného činu. Jelikož postup policejních orgánů v trestním řízení je jednání přičitatelné státu. Článek 2 odst. 3 Ústavy a shodně také

⁷⁴CHMELÍK, Jan. Úvahy k agentu provokatérovi a korunnímu svědkovi. *Kriminalistika*, 2005, č. 1, s. 69.

⁷⁵KARABEC: *Účinnost právních nástrojů...*, s. 38.

⁷⁶SOTOLÁŘ, Alexander, PŮRY František, WORATSCHOVÁ, Vladana. Posuzování policejní provokace. *Trestněprávní revue*, 2002, č. 11, s. 313.

⁷⁷Podrobně následující podkapitoly – Judikatura v souvislosti s policejní provokací

⁷⁸CHMELÍK: *Úvahy k agentu...* s. 69.

⁷⁹KRATOCHVÍL, Vlastimil. Policejní provokace „trestného činu“ z pohledu právního a ústavněprávního. *Trestní právo*, 2001, č. 10, s. 3.

čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod stanoví, že státní moc lze uplatňovat jen v případech, v mezích a způsobem stanoveným zákonem. Žádný zákon ve Sbírce zákonů České republiky neopravňuje policejní orgány k provokování trestné činnosti, naopak trestní zákoník výslovně upravuje vyloučení beztrestnosti agenta provokatéra⁸⁰ tedy agenta, který organizovanou zločineckou skupinu, teroristickou skupinu nebo organizovanou skupinu založil nebo zosnoval.

Evropský soud pro lidská práva, Ústavní soud a také Nejvyšší soud posuzují provokaci jako nepřípustnou, protože touto provokací je porušováno právo obviněného na spravedlivý proces ve smyslu čl. 6 Úmluvy⁸¹.

4.1. Judikatura Evropského soudu pro lidská práva

Evropský soud pro lidská práva odlišuje agenta provokatéra a agenta kontrolora a nepřipouští policejní provokaci spočívající ve vytváření skutkového průběhu, navíc bez předchozího vážného a odůvodněného podezření z konkrétní trestné činnosti.⁸² Jedním z prvních a základních rozhodnutí ESLP je Teixeira de Castro proti Portugalsku.⁸³ V tomto rozhodnutí šlo o kauzu, ve které policejní orgány (dva agenti v utajení) oslovili stěžovatele s požadavkem zprostředkování dodání drog. Proti panu Teixeira de Castro nebylo v tomto stádiu vedeno žádné trestní řízení a tito agenti ani nebyli kontrolováni soudem. Ve své podstatě tak vyprovokovali trestnou činnost a nic nenasvědčovalo tomu, že by trestná činnost byla spáchána bez zásahu policejního orgánu, jelikož ESLP zjistil, že pan Teixeira de Castro v dané době u sebe neměl požadované množství drog a musel si dané množství obstarat. ESPL uzavřel tento případ tím, že došlo k porušení čl. 6 Úmluvy, poněvadž bez intervence agentů by tento trestný čin nebyl vykonán. Agenti se v tomto případě neomezili pouze na pasivní pozorování, ale pobídli stěžovatele k trestné činnosti, což vedlo ESLP k rozhodnutí, že byl porušen čl. 6 Úmluvy.

Velmi významným rozsudkem ESLP, který se týká posouzení mezí mezi zákonným postupem a policejní provokací byl rozsudek ESLP ve věci Lüdi vs. Švýcarsko.⁸⁴ V tomto případě agent předstíral koupi dvou kilogramů kokainu. Nicméně nebylo jasné, jakým

⁸⁰JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné*. 5. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 883.

⁸¹Evropské úmluvy o ochraně lidských práv

⁸²JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 6. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 514.

⁸³rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 9.6.1998 ve věci Teixeira de Castro proti Portugalsku, stížnost č. 25829/94

⁸⁴rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 15.6.1992 ve věci Lüdi proti Švýcarsku, stížnost č. 12433/86

způsobem bylo určeno množství kokainu. Od množství kokainu se ve Švýcarském právním řádu odvíjí kvalifikovaná skutková podstata trestného činu, a tedy také trestní sazba. ESLP vydal rozhodnutí, ve kterém stanovil, že přitěžující okolnosti či jinak ovlivněná trestně právní kvalifikace nesmí být ovlivněny jednáním nasazeného policejního agenta. V daném případě agent svým jednáním zasahoval do skutkového děje tím, že sám stanovil množství omamné látky a ESLP takovéto jednání považuje za nepřípustné.

Dalším rozhodnutím ESLP týkající se mezí stíhání trestných činů tentokrát souvisejících s korupcí je *Ramanauskas proti Litvě*.⁸⁵ V tomto případě byl stěžovatel kontaktován osobou, která byla ve skutečnosti zvláštní protikorupční jednotkou ministerstva vnitra. Tato osoba mu nabídla úplatek, aby zajistil pro třetí osobu zproštění obvinění. Stěžovatel odmítl, ale poté co se několikrát zopakovala nabídka, nakonec souhlasil. Následně byl uznán vinným z přijetí úplatku a byl mu uložen trest odnětí svobody. ESLP vydal rozhodnutí, ve kterém stanovil porušení čl. 6 Úmluvy a konstatoval, že vzhledem k riziku musí mít policejní provokace jasné meze a v tomto případě tyto meze nebyly splněny.

ESLP měl také příležitosti vyslovit se podrobněji k otázkám korupce.⁸⁶ Kdy nepovažuje za provokativní, byť aktivní počínání policistů, kteří pouze umožní realizaci trestného činu.⁸⁷ Příkladem může být poskytnutí finančních prostředků pro uplacení korumpovaného, kterého následně zatknou. Domnívám se, že určitá forma vyprovokování k trestné činnosti je v oblasti korupce přiměřená. Korupční jednání je ve většině případu činnost pouze a jen dvou osob a je proto velmi obtížné získat důkazy, které by mohly vést k trestnímu stíhání osob, které se podílí na korupčním jednání. Pro získání důkazů je potřeba využití různých důkazních prostředků a využití operativně pátracích prostředků je podle mého názoru v tomto případě více než vhodné, a to i s určitou formou provokace. Například případ použití agenta a možnosti určité formy tzv. popíchnutí pachatele (*sting operation*)⁸⁸ ke spáchání trestného činu považuji za efektivní prostředek potírání korupce. Nicméně tento názor nezastává ESLP, který tvrdí, že veřejný zájem na boji proti kriminalitě nemůže

⁸⁵rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 5.2.2008 ve věci *Ramanauskas proti Litvě*, stížnost č. 74420/01

⁸⁶rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 24.6.2008 ve věci *Miliniene proti Litvě*, stížnost č. 74355/01, dále rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 12.1.2010 ve věci *Russu proti Rumunsku*, stížnost č. 27436/04

⁸⁷Bliže viz NEJEDLÝ, Josef. Proč je třeba odmítnout zavedení institutu agenta provokatéra do českého právního řádu. *Trestněprávní revue*, 2010, č. 6, s. 178 a násl.

⁸⁸Podrobně kapitola 5– Agent provokatér

ospravedlnit použití důkazů získaných za pomoci policejní provokace, protože y byl obviněný vystaven riziku, že bude od začátku definitivně zbaven práva na spravedlivý proces.⁸⁹

Za účelem rozpoznání policejní provokace ESLP vytvořil *Skutkovou podstatu nezákonné provokace*.⁹⁰ Jedná se o takové případy, kdy se agent neomezí na pouhé vyšetřování trestné činnosti čistě pasivním způsobem, ale uplatňuje takovou formu vlivu na jednotlivce, aby podnítily spáchání trestného činu, který by jinak nebyl spáchán.⁹¹ Jakékoli důkazy, které jsou získány nezákonnou provokací, jsou neúčinné.

4.2. Judikatura Ústavního a Nejvyššího soudu ČR

Judikatura Ústavního a Nejvyššího soudu České republiky zcela jednoznačně navazuje na ustálenou judikaturu Evropského soudu pro lidská práva. Ústavní soud již několikrát vymezil meze policejní provokace a Nejvyšší soud v roce 2014 vydal stanovisko, ve kterém pojem policejní provokace vymezil zcela úplně. Jeden z prvních nálezů Ústavního soudu, který se věnoval této problematice, konstatoval, že „*nepřípustným porušením je takový zásah státu do skutkového děje, jenž ve své komplexnosti tvoří trestný čin, resp. takový podíl státu na jednání osoby, jehož důsledkem je trestní kvalifikace tohoto jednání*“⁹² Podle Ústavního soudu státní moc, která byla reprezentována policejním orgánem v tomto případě svým jednáním a postupem sama zjevně vytvořila podmínky pro spáchání trestného činu, což je případ zjevného excesu z mezí právního státu založených na základních lidských právech a svobodách. Velmi podobným nálezem o policejní provokaci je náleží Ústavního soudu ČR sp. zn. II. ÚS 710/01,⁹³ který potvrdil předchozí citovaný náleží ÚS a zdůraznil, že orgány Policie ČR nesmí využitím operativně pátracích prostředků podnítit trestnou činnost nebo se jiným způsobem aktivně podílet na vytváření skutkového děje a podněcovat pachatele spáchat trestný čin.⁹⁴

V případě trestního řízení, které soud vedl pod sp. zn. 5 Tdo 1366/2003⁹⁵, na které navazovalo řízení o ústavní stížnosti sp. zn. III. ÚS 323/04⁹⁶ soudy neshledaly policejní provokaci, jelikož byl „*obviněný ještě před setkáním s agenty rozhodnut spáchat trestný čin*

⁸⁹rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 9.6.1998 ve věci Teixeira de Castro proti Portugalsku, stížnost č. 25829/94

⁹⁰HERCZEG, Jirí. Systém řízení provokace v boji proti korupci a principy právního státu. *Bulletin advokacie*, 2011, č. 4, s. 26.

⁹¹rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 5.2.2008 ve věci Ramanauskas proti Litvě, stížnost č. 74420/01

⁹²nález Ústavního soudu ze dne 22.6. 2000, sp. zn. III. ÚS 597/99

⁹³nález Ústavního soudu ze dne 25.6. 2003, sp. zn. II. ÚS 710/01

⁹⁴HERCZEG: *Systém řízení provokace...*, s. 28.

⁹⁵usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11.2.2004, sp. zn. 5 Tdo 1366/2003

⁹⁶usnesení Ústavního soudu ze dne 13.1.2005, sp. zn. III. ÚS 323/04

*spočívající v prodeji omamné látky občanům cizího státu, tudíž vstupem orgánů policie byl pouze jeho původní záměr realizován, aniž byl k jeho uskutečnění jakýmkoli způsobem veden event. vyprovokován a nemůže tedy obstát námitka obviněného o absenci jeho úmyslu "trestně jednat", neboť tento úmysl dopustit se jednání, které vykazovalo znaky žalovaného trestného činu, projevil obviněný jednoznačně ještě před vstupem policie do kontaktu s ním."*⁹⁷

V daném případě se nejednalo o vyprovokování pachatele ke spáchání trestného činu. Obviněný byl v daném případě již rozhodnutý páchat trestnou činnost a jednání policie tak bylo učiněno pouze jako realizace obchodu, kterou chtěl obviněný uskutečnit i bez přispění policie. V tomto případě policejní orgány nepodnítily využitím operativně pátracích prostředků trestnou činnost a nepodněcovaly pachatele spáchat trestný čin. Tento případ je tedy jasným příkladem, jakým způsobem mohou policejní orgány využívat operativně pátrací prostředky bez nedovolené formy policejní provokace k trestné činnosti. Z toho vyplývá, že není možné, aby se policejní orgány staly součástí skutkového děje či celé posloupnosti úkonů.⁹⁸

I přes ustálenou judikaturu ESLP a Ústavního soudu se v rámci trestněprávní praxe se naskytla potřeba definovat policejní provokaci. Z tohoto důvodu tak Nejvyšší soud ČR vydal stanovisko, ve kterém vymezuje policejní provokaci: *„Za policejní provokaci se považuje aktivní činnost policie, která směřuje k podněcování určité osoby (fyzické či právnické) ke spáchání konkrétního trestného činu s cílem získat usvědčující důkazy a vyvolat její trestní stíhání, a jejímž důsledkem je vzbuzení úmyslu spáchat trestný čin podněcovanou osobou, ačkoliv předtím tato osoba žádný takový úmysl neměla. Policejní provokací je i taková aktivní činnost policie, jíž dochází k doplňování chybějících zákonných znaků základní skutkové podstaty určitého trestného činu, k záměrnému podstatnému navýšení rozsahu spáchaného činu podněcovanou osobou, či k jiným způsobem vyvolané změně právní kvalifikace spáchaného činu k tíži podněcované osoby, zejména pokud jde o okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, byť by jinak tato osoba byla k spáchání činu v obecném smyslu rozhodnuta.“*⁹⁹ Toto stanovisko shrnuje dosavadní vydané nálezy Ústavního soudu a rozhodnutí ESLP, které se týkají problematiky policejní provokace při využití operativně pátracích prostředků. Toto stanovisko již bylo i potvrzeno Nejvyšším soudem a můžeme tedy

⁹⁷Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11.2.2004, sp. zn. 5 Tdo 1366/2003

⁹⁸Srov. KRZYSZTYNIAK, Katarzyna. *Právní aspekty policejní provokace* [online]. epravo.cz, 9.2.2017 [cit. 8. 3. 2017]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/pravni-aspekty-policejni-provokace-104942.html>>.

⁹⁹Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 25.9.2014, sp. zn. Tpjn 301/2014

na závěr této podkapitoly říct, že Česká republika má ustálenou judikaturu týkající se policejní provokace.¹⁰⁰

¹⁰⁰Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.08.2015, sp. zn. 11 Tdo 730/2015

5 Agent provokatér

5.1. Agent provokatér podle slovenské právní úpravy

Evropský soud pro lidská práva odlišuje agenta provokatéra a agenta kontrolora. Z nabízených koncepcí pojetí použití agentů vyplývá, že si česká právní úprava v souladu s judikaturou ESLP ale také českou zvolila agenta kontrolora. Veškeré důkazy, které by byly získány nezákonnou policejní provokací není možné použít. V souladu s ustanovením § 158e odst. 7 trestního zákoníku je nad každým agentem prováděná kontrola.¹⁰¹ Státní zástupce zkoumá, zda je činnost agenta v souladu se zákonem. V průběhu působení agenta nesmí z jeho strany dojít k excesu, k vybočení z mezí stanovenými zákonem, jelikož procesní důsledky takového excesu jsou stejné, jako kdyby od počátku operoval s cílem vyprovokovat trestnou činnost.¹⁰² Tato subkapitola se bude zabývat slovenskou úpravou postavení agenta a možnou inspirací slovenským trestním zákonem¹⁰³ a trestným poriadkem.¹⁰⁴

Slovenská právní úprava použití agenta je zakotvena v ustanoveních § 30 trestního zákona a § 117 trestného poriadku. Podle ustanovení § 117 odst. 2 trestného poriadku konání agenta musí být v souladu s účelem zákona a musí být úměrné protiprávnosti konání. Agent nesmí iniciativně navádět k páčání trestné činnosti. Velmi citlivé ustanovení je druhá věta § 117 odst. 2, kdy neplatí zákaz iniciativního navádění k páčání trestné činnosti v případě korupce veřejného činitele nebo zahraničního veřejného činitele v případě, kdy zjištěné skutečnosti nasvědčují, že pachatel by spáchal trestný čin i v případě, kdy by nebyl příkaz na použití agenta vydán. Trestní poriadok tak stanovuje tři podmínky pro použití agenta provokatéra:¹⁰⁵

- 1) Podezření z korupčního jednání¹⁰⁶,
- 2) Podezřelým je veřejný činitel nebo zahraniční veřejný činitel,
- 3) Důvodný předpoklad spáchání trestného činu podezřelým i bez provokace k trestní činnosti.

Domnívám se, že nejdůležitější podmínkou je nezbytnost existence předpokladu, že pachatel by spáchal takovýto trestný čin i za okolnosti, že by příkaz k použití agenta nebyl

¹⁰¹Podrobně kapitola 3.4. Kontrola agenta

¹⁰²KOPEČNÝ: *Možnosti a limity použití agenta...*, s. 131.

¹⁰³zákon č. 300/2005 Z.z., trestný zákon, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁴zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁵ČENTĚŠ, Jozef. Niekoľko poznámok k použitiu agenta v slovenskom trestnom konaní. *Státní zastupitelství*, 2014, č. 3, s. 35.

¹⁰⁶Hlava osmá – Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, třetí oddíl – Korupce

vydán.¹⁰⁷ Tato úprava je často kritizována pro protiústavnost a v některých případech již slovenský Ústavní soud zrušil některé rozsudky, ve kterých operoval agent provokatér.¹⁰⁸ Tato práce již dříve odkazovala na slovenskou právní úpravu jako možný inspirační zdroj a v této chvíli tomu nebude jinak. Domnívám se, že dané podmínky jsou velmi vhodně nastaveny a v rámci mezí policejní provokace. Vyvolání určité formy policejní provokace v případě korupčních trestných činů jsou jednou z mála možností, jakým způsobem s korupcí bojovat. Je jasné, že slovenská právní úprava vykazuje větší nebezpečí selhání procesního uplatnění agenta a že v demokratickém právním státě není přípustné, aby stát naváděl k páchání trestné činnosti prostřednictvím agenta, který navádí k trestné činnosti. Úprava agenta provokatéra by mohla být rozšířena i na boj s organizovaným zločinem. Obecně jsou operativně pátrací prostředky velmi efektivními nástroji právě pro boj s organizovaným zločinem a povolení omezeného použití agenta provokatéra by mohlo vést ještě k efektivnějším výsledkům. Povolení řízené provokace není určitě tou nejpatříčnější cestou ke spravedlnosti tím, že výrazně zasahuje do lidských práv a svobod garantovaných Listinou a Úmluvou, ale ve slovenském trestním právu je zakotvena již více než 10 let a v americké právní úpravě, která také dovoluje policejní provokaci, již mají určitý korektiv – právní princip, který byl vypracován Nejvyšším soudem USA (Supreme Court).¹⁰⁹

Česká právní úprava je úpravou agenta kontrolora a v tomto ohledu je úpravou zdařilou, respektující ústavní test proporcionality. Nicméně slovenská právní úprava, přestože je částí odborné veřejnosti kritizována¹¹⁰ přispívá k efektivnosti boje proti trestným činům korupční povahy ve Slovenské republice.¹¹¹ Právě tento fakt by nám mohl posloužit k tomu, zda by určité povolení policejní provokace nevedlo k efektivnějšímu využití institutu agenta a tím napomohlo k účinnějšímu boji s organizovaným zločinem a řešení korupčních trestných činů. Opačného názoru je Nejedlý¹¹², podle kterého by bylo zavedení agenta provokatéra nelegitimní. Tvrdí, že proti závažným formám kriminality včetně korupce je potřeba hledat odlišná opatření, který by umožňovala efektivně předcházet takové kriminalitě. Nicméně neříká, jaká opatření by k tomu mohla vést. Již několikrát se tato práce zmínila o tom, že

¹⁰⁷Podrobněji viz. FENYK, Jaroslav., ŠANTA, Ján. Právní úprava postavení agenta v trestním řízení v České a Slovenské republice. *Trestní právo*, 2007, č. 3, str. 9.

¹⁰⁸KOPEČNÝ: *Možnosti a limity použití agenta...*, s. 131.

¹⁰⁹Podrobně následující subkapitola

¹¹⁰Např. PRÍBELSKÝ, Patrik. Policajná provokácia v Slovenskej republike. *Trestní právo*, 2004, č. 2, s. 18.

¹¹¹FENYK: *Právní úprava...*, s.9.

¹¹²NEJEDLÝ, Josef. Proč je třeba odmítnout zavedení institutu agenta provokatéra do českého právního řádu *Trestněprávní revue*, 2010, č. 6. s. 183.

slovenská právní úprava je zdařilejší než ta česká a také v tomto případě přináší slovenská právní úprava možné řešení problému s organizovaným zločinem a korupcí.

5.2. Agent provokatér podle americké právní úpravy

V české právní úpravě je policejní provokace zcela nepřipustná, v sousedním Slovensku můžeme pozorovat určitou odlišnou koncepci týkající se trestných činů proti korupci. Nicméně tato podkapitola se bude věnovat právní úpravě Spojených států amerických. Ve Spojených státech je policejní provokace v porovnání se slovenskou právní úpravou velmi rozšířena a agent provokatér je legislativou i judikaturou pokládán za efektivní prostředek potírání organizovaného zločinu.¹¹³ Použití agenta jako provokatéra trestné činnosti probíhá v rámci tzv. „sting operation“¹¹⁴ Za Sting operation se „označují policejní aktivity, které spočívají v iniciování trestné činnosti za účelem jejího následného odhalení a potrestání pachatele.“¹¹⁵ Od tohoto termínu je potřeba odlišit postup označovaný jako defence of entrapment.¹¹⁶ Daný pojem označuje nedovolené nastražení pasti na nevinnou osobu, jedná se tedy o určitou formu obrany proti nepřipustnému použití sting operation.¹¹⁷

Pojem sting operation

Ve Spojených státech amerických je tato forma policejního jednání považována za účinný prostředek k potlačování trestné činnosti. Z tohoto důvodu se tato práce bude zabývat otázkou, zda by takovýto přístup policejního jednání nepřispěl k jednoduššímu odhalování trestné činnosti na území České republiky. Cílem sting operation je vyvolat spáchání zločinu s úmyslem potrestat čin, jenž z této operace povstal.¹¹⁸ V takovýchto operacích policejní agent podporuje či usnadňuje nezákonné aktivity ostatních, kteří jsou za takovouto činnost následně trestáni. Hlavním účelem takovýchto operací je zvýšit efektivitu odhalování trestných činů. Jedná se zejména o trestnou činnost, která je spojená s drogami, organizovaným zločinem, obchodování s lidmi apod. Ve sting operation vystupuje agent např. jako zájemce o určité zboží nebo služby a identifikuje tak osoby, které jsou nějakým způsobem zapojeny do trestné

¹¹³KOPEČNÝ: *Možnosti a limity použití agenta...*, s. 131.

¹¹⁴Pojem sting operation bude uváděn i v dalším textu v anglické podobě, nicméně jeho volným překladem do českého jazyka je operace spočívající v „popíchnutí“, iniciační operace.

¹¹⁵KARABEC, Zdeněk. *Účinnost právních nástrojů proti organizované kriminalitě*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010, s. 39.

¹¹⁶Pojem defence of entrapment bude uváděn i v dalším textu v anglické podobě, nicméně jeho volným překladem do českého jazyka je nedovolené nastražení pasti.

¹¹⁷SOTOLÁŘ, Alexander, PURY František, WORATSCHOVÁ, Vladana. Posuzování policejní provokace. *Trestněprávní revue*, 2002, č. 11, s. 315.

¹¹⁸HAY, Bruce L. Sting operations, undercover agents, and entrapment. *Missouri Law Review*, 2005, Spring, s. 389.

činnosti, popřípadě mají kontakty v kriminálním prostředí.¹¹⁹ Veškeré tyto operace probíhají pod kontrolou policejních orgánů, a získávají tím důkazy k trestnímu stíhání osob, které se účastní těchto operací.

Jedním z účelů těchto operací je zjištění, zda konkrétní osoba, která se podezřívá z protiprávního jednání, opravdu vykonává trestnou činnost. Daný agent tedy navodí stav, kdy je dané osobě poskytnuta příležitost ke spáchání trestného činu, tyto akce jsou monitorovány policejním agentem a jsou tedy získávány i důkazy pro následné trestní řízení. Druhým účelem těchto prováděných akcí je odstrašení od kriminálních aktivit, neboť potencionální pachatel si nikdy nemůže být jistý, zda se nejedná o nastraženou past policejních orgánů.¹²⁰ Tato úprava agenta provokatéra přináší také negativní konsekvence. Jednou z konsekvencí může být například riziko, že dané agentovo jednání nebude spočívat ve vyvolání standartní a povolené provokace policejním agentem, ale bude spočívat v příliš aktivním jednání, které vyvolává trestnou činnost.¹²¹ V tomto případě by se nicméně jednalo o defence of entrapment.¹²² Sting operations můžeme zpravidla pozorovat v následujících oblastech:

- 1) Organizované krádeže
- 2) Výroba a distribuce drog
- 3) Výroba a prodej alkoholu a tabákových výrobků
- 4) Obchodování s dětskou pornografií
- 5) Trestné činy korupční povahy¹²³

Z uvedeného seznamu si můžeme všimnout, že většina této trestné činnosti se děje formou organizované trestné činnosti, americká právní úprava tak pomocí sting operation bojuje proti organizovanému zločinu. Sting operations jsou nicméně také používány v boji proti terorismu.¹²⁴ Podle novely trestního zákoníku č. 455/2016 Sb. je nově zakotvena také úprava teroristické skupiny. Americká právní úprava využívá sting operation převážně na trestné činy, které souvisí s organizovanou zločineckou skupinou nebo terorismem, což jsou přesně témata novel českého trestního zákoníku a trestního řádu.¹²⁵

¹¹⁹KARABEC: *Účinnost právních nástrojů...*, s. 39.

¹²⁰TICHÁČEK, Jan. *Užití agenta při odhalování a objasňování trestné činnosti*. Brno: Právnická fakulta Masarykovy univerzity, 2008, s. 98.

¹²¹Tamtéž, s. 99.

¹²²Problematice defence of entrapment budou věnovány další oddíly této podkapitoly.

¹²³NEWMAN, Graeme R. *Sting Operations*. [online]. ric-zai-inc.com, říjen 2007 [cit. 10. 3. 2017]. Dostupné na <<https://ric-zai-inc.com/Publications/cops-p134-pub.pdf>>.

¹²⁴STEVENSON, Dru. Entrapment and terrorism. *Boston College Law Review*, 2008, Number 1, Article 3, s. 127.

¹²⁵Jelikož došlo také k precizování definice organizované zločinecké skupiny výše zmíněnou novelou.

Pojem defence of entrapment

Ve Spojených státech se vyvinula rozhodovací praxe, která pro tento pojem stanoví určitá pravidla, jež činí viditelné rozdíly mezi tímto pojmem a sting operation. Podle této teorie je chycen do pastí (entrapped) ten pachatel, který byl vyprovokován k trestné činnosti policií, a to takovým způsobem, že toto pokušení pro spáchání trestné činnosti je příliš veliké.¹²⁶ V případech nasazení agenta provokatéra je velmi důležité prokázat sklony (predisposition) ke spáchání činu a plány kriminální povahy (criminal design).¹²⁷ V případě, kdy jsou tyto sklony a plány prokázány, není možné považovat postup policejních orgánů za nedovolenou provokaci a jedná se tedy o povolené a přijatelné sting operation. Je možné dovodit, že americká právní úprava nemá v úmyslu vytvářet bezdůvodné návnady pro občany, kteří by sami o sobě trestnou činnost nepáchali. Ústřední rysem pojmu defense of entrapment je tak omezení policejních sting operation, kdy daný obviněný může být potrestán za přijetí nastražené návnady pouze v případech, kdy existuje důvodné podezření, že má sklony k páčání trestné činnosti i bez „popíchnutí“ ze strany policejních orgánů.

Sorrells versus USA

Hranice mezi sting operation a entrapment se vyvíjela v průběhu času. Prvním případem, kdy se posuzovala policejní provokace a její meze je případ Sorrells versus USA.¹²⁸ V daném případě pan Sorrells byl několikrát provokován agentem k prodeji whisky v době, kdy byla vyhlášena prohibice. Po třech žádostech a dvou odmítnutích Sorrells nakonec souhlasil a obstaral policejnímu agentovi whisky. Soud prvního stupně odsoudil obžalovaného pro porušení zákona. Nicméně tento rozsudek zrušil Nejvyšší soud Spojených států amerických a došlo tedy k historicky prvnímu uznání defence of entrapment. Většinový názor soudu byl, že není možné podněcovat občany k páčání trestné činnosti, aniž by existovaly důkazy s odpovídajícím stupněm určitosti o sklonech občana k trestné činnosti. Tyto důkazy musí existovat dříve, než dojde k provokační činnosti policejního agenta.

Kelly versus USA

Dalším velmi významným případem, který se zabýval zákonností použití sting operation byl případ Kelly versus USA.¹²⁹ Také v tomto případě byla použita sting operace, které se zaměřila na možné korupční jednání senátorů Kongresu USA. Senátor Kelly byl

¹²⁶Bliže SQUIRES, Dan. The Problem with Entrapment. *Oxford Journal of Legal Studies*, 2006, č. 2, s. 351-376.

¹²⁷SOTOLÁŘ: *Posuzování policejní provokace...*, s. 322.

¹²⁸Rozsudek Nejvyššího soudu Spojených států amerických ze dne 19. prosince 1932, sp. zn. 287 U.S. 435

¹²⁹Rozsudek Nejvyššího soudu Spojených států amerických ze dne 1. února 1937, sp. zn. 300 U.S. 50

společně s několika dalšími činiteli obviněn z korupčního jednání. V tomto případě agent postupoval bez použití entrapment, jelikož nikdy přímo nenabídl možnost poskytnutí úplatku a to do okamžiku než získal důkazy o sklonech (predispositions) ke spáchání trestného činu senátorem Kellym. Senátor Kelly tak nebyl vystaven žádnému nátlaku. V daném případě šlo o zcela zákonný postup dovolené policejní provokace.

Jacobson versus USA

Posledním třetím rozsudkem, kterému se budeme věnovat, je taktéž rozsudek Nejvyššího soudu USA *Jacobson versus USA*.¹³⁰ Keith Jacobson si v roce 1984 objednal časopisy obsahující fotografie nahých chlapců. V době objednání těchto časopisů nepředstavovalo jejich držení žádné porušení amerického právního řádu. Nicméně o několik měsíců později Kongres přijal nový zákon, který zakazoval takovéto dětské fotografie. Po nějaké době byl na Jacobsona vyvíjen nátlak, aby si obstaral podobné materiály, čímž by porušil tento zákon. Nakonec si Jacobson objednal časopis, který mu byl nabízen fiktivní organizací, ve které působili policejní agenti. Ihned po obdržení byl Jacobson zatčen pro porušení zákona. Po domovní prohlídce byly nalezeny jen časopisy objednané v roce 1984 a poté časopis, který byl objednán v průběhu sting operation. V tomto případě Nejvyšší soud Spojených států amerických konstatoval, že považuje za velmi důležité prokázat predisposition a to v okamžiku prvotního zahájení sting operation. Predisposition obviněného v okamžiku spáchání trestného činu nepostačuje. Policejní provokaci tedy musí předcházet pátrání a zajištění důkazů o vůli, ochotě podezřelé osoby spáchat trestný čin.¹³¹

Komparace české, slovenské a americké právní úpravy

Na začátek je důležité zdůraznit, že v demokratickém právním státě je potřeba neustále klást důraz na dodržování základních lidských práv a svobod. V souvislosti s tímto bodem je však potřeba zmínit, že slovenská právní úprava, která určitým omezeným způsobem dovoluje policejní provokaci je v souladu s rezolucí XVI. Mezinárodního kongresu trestního práva a splňuje základní kritéria, která jsou zákonnost, subsidiarita, proporcionalita.¹³² Po seznámení s americkou právní úpravou lze konstatovat, že je velmi propracovaná, a přestože povoluje policejní provokaci, tato provokace je omezená a pod přísným dohledem amerických soudů.

¹³⁰Rozsudek Nejvyššího soudu Spojených států amerických ze dne 6. dubna 1992, sp. zn. 503 U.S. 540

¹³¹HERCZEG, Jiří. Systém řízení provokace v boji proti korupci a principy právního státu. *Bulletin advokacie*, 2011, č. 4, s. 30.

¹³²FENYK, Jaroslav., ŠANTA, J. Právní úprava postavení agenta v trestním řízení v České a Slovenské republice. *Trestní právo*, 2007, č. 3, str. 11.

Jedinou možností povolené policejní provokace je předchozí prokázání predisposition, což jsou sklony podezřelé osoby k páčání trestné činnosti. Nicméně v souvislosti s ustálenou judikaturou Evropského soudu pro lidská práva a Ústavního soudu České republiky by zavedení právní úpravy inspirované sting operation bylo velmi složité. Myslím si, že obdobné opatření, jaké má slovenská právní úprava, která dovoluje policejní provokaci při splnění podmínek stanovených zákonem, je vhodnou inspirací pro možné novely trestního zákoníku a trestního řádu. Podle současné české právní úpravy policisté zapojující se aktivně do probíhajícího děje trestného jednání nesmí tvořit podstatný nebo určující prvek trestného činu.¹³³ S tímto se slovenská úprava úspěšně vypořádává tím, že je zde stanovený předpoklad, že by pachatel spáchal takovýto trestný čin i za okolností, že by nebyl použit institut agenta.

Kategoricky odmítám širokou beztrestnost a neomezení agenta, jelikož není přípustné, aby policejní orgán, jehož jednání je přičitatelné státu, podněcoval podezřelé k trestné činnosti. Na druhou stranu se domnívám, že současný rozmach organizovaného zločinu a složitost odhalování takovéto trestné činnosti nás vybízí k učinění kroků, které povedou k efektivnímu boji s organizovanou zločineckou skupinou. Z tohoto důvodu se domnívám, že zavedení určité formy agenta provokatéra, např. po vzoru slovenské právní úpravy může vést k efektivnějšímu boji s odhalováním organizovaného zločinu.

Záporem úpravy, která by dovolovala určitou formu policejní provokace je možný konflikt s principem presumpce nevinny, který je upraven v čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Tento princip je jedním ze základních principů právního státu a v případě povolení provokace agenta by daná osoba byla potrestána za skutek, u kterého není dáno, že by se jej dopustila, kdyby nebyla vyprovokována.¹³⁴ Nicméně v případě, kdy by policejní provokace byla podmíněna předpokladem spáchání takového trestného činu i za okolností, že by nebyl použit institut agenta, nelze v tom spatřovat porušení tohoto základního principu právního státu.

Podle dosavadních zkušeností se institut agenta provokatéra projevil jako velmi účinná a stal se de facto nenahraditelným prostředkem pro boj s organizovaným zločinem.¹³⁵ Je tedy otázkou, zda výše nastíněná právní úprava Slovenka nebo Spojených států amerických není vhodným a účelným řešením i pro podmínky v České republice. Podle Nejvyššího soudu ČR je policejní provokací vzbuzení úmyslu spáchat trestný čin podněcovanou osobou, ačkoliv předtím tato osoba žádný takový úmysl neměla. Pokud by však takový úmysl měla a spáchala

¹³³MUSIL, Jan. Policejní provokace v teorii, legislativě a judikatuře. *Státní zastupitelství*, 2014, č. 3, s. 16.

¹³⁴NEJEDLÝ: *Proč je třeba odmítnout...*, s. 182.

¹³⁵COUFALOVÁ: *Hmotněprávní instituty...*, s. 85.

by tedy danou trestnou činností také nezávisle na použití operativně pátracího prostředku použití agenta, nemůže se jednat o nedovolenou formu policejní provokace. Z těchto důvodů se domnívám, že určitý dovolený způsob policejní provokace by mohl vést k rychlejšímu a účinnějšímu objasnění organizované trestné činnosti.

6 Závěr

Cílem této diplomové práce bylo analyzovat celistvý pohled na operativně pátrací prostředek spočívající v použití agenta jako nástroje v boji proti organizovanému zločinu a přiblížit možné nedostatky české právní úpravy ve srovnání se slovenskou a americkou právní úpravou. Organizovaný zločin je v současné době mimořádně se rozvíjející oblast a riziko, které ohrožuje společnost. V posledních dvou desetiletích se významně rozvíjí a nepřímo ovlivňuje mnoho oblastí společnosti. Hlavním problémem organizovaného zločinu je jeho propracovaná struktura. Použití agenta je moderním prostředkem ultima ratio, jak ve vztahu k ostatním metodám získávání skutečností důležitých pro trestní řízení, tak k ostatním operativně pátracím prostředkům, který může významně přispívat k odhalování organizovaného zločinu a k získávání potřebných důkazů, proto je potřeba se tímto institutem zabývat a hledat možné nedostatky a mezery v jeho uplatnění.

Tato práce se také zabývala výzkumnou otázkou, zda vzhledem k omezené kontrole chování agenta v českém právním řádu nemůže docházet ke zneužívání tohoto institutu. Vzhledem k tomu, že ke kontrole agenta jsou příslušní dva státní zástupci, se domnívám, že kontrola agentů těmito dvěma státními zástupci je dostatečná. Česká právní úprava je v tomto ohledu velmi dobře propracovaná, jelikož jeden státní zástupce dohlíží na zachování zákonnosti v přípravném řízení a druhý státní zástupce vrchního státního zastupitelství posuzuje kontrolu agenta a jeho jednání. Možnou úvahou *de lege ferenda* je častější kontrola, jelikož v současné době zákon stanoví v ustanovení §158 odst. 7 povinnost státního zástupce posuzovat nejméně jednou za tři měsíce činnost agenta. Tato doba je podle mého názoru zbytečně dlouhá a častější kontrola státních zástupců může být ku prospěchu.

Velmi diskutovanou otázkou je také beztrestnost agenta, která je nově upravena ve dvou ustanoveních trestního zákoníku a to v § 312c a v § 363. Trestní zákoník nově upravuje již 65 taxativně vymezených trestných činů a tento seznam má rozšiřující tendenci, byl již dvakrát navýšen. V tomto ohledu zastávala tato práce názor, že slovenská právní úprava je koncipována vhodnějším způsobem, jelikož je trestní odpovědnost agenta vymezena tak, že nebude trestně odpovědný pro všechny trestné činy, k jejichž spáchání byl donucen zločineckou skupinou nebo teroristickou skupinou nebo měl-li důvodnou obavu o svůj život nebo zdraví. Beztrestnost agenta podle slovenské právní úpravy je vymezena pouze v jednom ustanovení, a to jak pro organizovanou zločineckou skupinu, tak pro teroristickou skupinu. Nerozumím smyslu novely trestního zákoníku, která pro beztrestnost agenta zavedla nové

ustanovení¹³⁶, které se ve svých rysech velmi podobá ustanovení § 363 trestního zákoníku. Pro lepší přehlednost beztrestnosti agenta se domnívám, že nová úprava beztrestnosti je méně zdařilá než předchozí právní úprava.

Velmi důležitou částí této práce bylo srovnání výhod, popřípadě nevýhod použití agenta provokatéra při odhalování organizovaného zločinu. Cílem komparace bylo zjistit, zda by zavedení agenta provokatéra do české právní úpravy nepřineslo účinnější objasňování organizované trestní činnosti. Americká právní úprava vymezuje pojem sting operation, jedná se o policejní aktivity, které spočívají v iniciování trestné činnosti za účelem jejího následného odhalení a potrestání pachatele. Nicméně tyto aktivity jsou omezené a dříve, než dojde k takovýmto činnostem je potřeba prokázat sklony ke spáchání činu a plány kriminální povahy. Slovenská právní úprava stanovuje velmi podobnou podmínku v nezbytnosti existence předpokladu, že by pachatel spáchal takovýto trestný čin i za okolností, že by příkaz k použití agenta nebyl vydán. Nejvyšší soud ČR stanovil, že není dovolena policejní provokace spočívající v podněcování určité osoby ke spáchání konkrétního trestného činu s důsledkem vzbuzení úmyslu spáchat trestný čin.¹³⁷ Na základě výše vymezených podmínek se domnívám, že slovenská a americká právní úprava není v přímém rozporu s ustálenou judikaturou ESLP a Ústavního soudu ČR, jelikož omezuje použití agenta provokatéra na situace, kdy by tento obviněný spáchal trestný čin i bez intervence agenta provokatéra.

Vzhledem ke stále rozvíjejícím se formám organizovaného zločinu a velmi výrazné korupci se tato práce staví k názoru, že pro účinný boj s organizovaným zločinem a usvědčování členů organizovaných zločineckých a teroristických skupin je potřeba zavést omezenou formu policejní provokace, která bude použita pouze v případech, kdy by daný pachatel spáchal trestný čin i za okolností, že by nebyl použit institut agenta. Pro nasazení agenta provokatéra by po vzoru americké právní úpravy bylo také potřeba prokázání sklonů podněcované osoby k páčání trestné činnosti a plány kriminální povahy.

Mohu potvrdit, že institut použití agenta jako operativně pátracího prostředku má zdařilou právní úpravu této problematiky. Nicméně česká právní úprava vymezuje a dovoluje pouze použití agenta kontrolora. Pro boj s organizovaným zločinem a korupční trestnou činností je však potřeba efektivnější využívání prostředků, které mají k dispozici policejní orgány. Využití agenta kontrolora a případně agenta provokatéra, po splnění výše vymezených podmínek, by mohlo vést k účinnějšímu boji s organizovaným zločinem.

¹³⁶§ 312c trestního zákoníku

¹³⁷stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 25.9.2014, sp. zn. Tpjn 301/2014

Seznam použité literatury

MONOGRAFIE A KOMENTÁŘOVÁ LITERATURA

- CEJP, Martin. *Organizovaný zločin v České republice III*. 1. vydání. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004. 158 s.
- CEJP, Martin a kol. *Společenské zdroje vývoje organizovaného zločinu*. 1. vydání. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. 211 s.
- DVOŘÁK, Vratislav, KLOUBEK, Martin. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. 1. vydání Praha: Policejní akademie České republiky, 2011. 76 s.
- JELÍNEK, Jiří. (ed.) *Organizovaný zločin (trestněprávní, trestněprocesní a kriminologické aspekty)*. Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference Olomoucké právnické dny, květen 2014. Praha Leges, 2014, 152 s.
- JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné*. 5. vydání. Praha: Leges, 2016, 976 s.
- JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s.
- JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 6. vydání. Praha: Leges, 2016, 1280 s.
- KARABEC, Zdeněk. *Účinnost právních nástrojů proti organizované kriminalitě*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010, 90 s.
- KUBÍČEK, Miroslav. POLÁK, Přemysl. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 1102 s.
- MUSIL, Jan. Některé prostředky trestního práva procesního a policejního práva v boji proti organizované kriminalitě v mezinárodním srovnání, in SCHEINOST Miroslav (ed.) *Organizovaná kriminalita z pohledu trestního práva a kriminologie*. Praha: IKSP, 1996, 160 s.
- NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 2004. 328 s.
- POVOLNÝ, D. *Operativní technika v rukou StB*. 1. vydání. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, 2001. 111 s.
- RŮŽIČKA, Miroslav. *Operativně pátrací prostředky z pohledu státního zastupitelství*. In HUNDÁK, Štefan (ed). *Použití operativně pátracích prostředků k získání důkazů pro trestní řízení*. 1. vydání. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2004. s. 7-31.
- ŠÁMAL, Pavel a kol. *Přípravné řízení trestní*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003. Beckovy příručky pro právní praxi. 1471 s.

- ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád: komentář*. 7., doplněné a přepracované vydání. Praha: C.H. Beck, 2013. 4720 s.
- TICHÁČEK, Jan. *Užití agenta při odhalování a objasňování trestné činnosti*. Brno: Právnická fakulta Masarykovy univerzity, 2008, 138 s.

JUDIKATURA

- náleží Ústavního soud ze dne 12.10. 1994, sp. zn. Pl ÚS 4/94
- náleží Ústavního soudu ze dne 22.6. 2000, sp. zn. III. ÚS 597/99
- náleží Ústavního soudu ze dne 25.6. 2003, sp. zn. II. ÚS 710/01
- náleží Ústavního soudu ze dne 9. 2. 2006, sp. zn. III. ÚS 499/04
- rozhodnutí ESLP ze dne 28. 2. 2006 ve věci Krasniki proti České republice
- rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 15.6.1992 ve věci Lüdi proti Švýcarsku, stížnost č. 12433/86
- rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 9.6.1998 ve věci Teixeira de Castro proti Portugalsku, stížnost č. 25829/94
- rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 5.2.2008 ve věci Ramanauskas proti Litvě, stížnost č. 74420/01
- rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 24.6.2008 ve věci Miliniene proti Litvě, stížnost č. 74355/01
- rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 12.1.2010 ve věci Russu proti Rumunsku, stížnost č. 27436/04
- rozsudek Nejvyššího soudu Spojených států amerických ze dne 19. prosince 1932, sp. zn. 287 U.S. 435
- rozsudek Nejvyššího soudu Spojených států amerických ze dne 1. února 1937, sp. zn. 300 U.S. 50
- rozsudek Nejvyššího soudu Spojených států amerických ze dne 6. dubna 1992, sp. zn. 503 U.S. 540
- stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 25.9.2014, sp. zn. Tpjn 301/2014
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11.2.2004, sp. zn. 5 Tdo 1366/2003
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11.2.2004, sp. zn. 5 Tdo 1366/2003
- usnesení Ústavního soudu ze dne 13.1.2005, sp. zn. III. ÚS 323/04
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.08.2015, sp. zn. 11 Tdo 730/2015

INTERNETOVÉ ZDROJE

- NEWMAN, Graeme R. *Sting Operations*. [online]. ric-zai-inc.com, říjen 2007 [cit. 10. 3. 2017]. Dostupné na <<https://ric-zai-inc.com/Publications/cops-p134-pub.pdf>>.
- KRZYSZTYNIAK, Katarzyna. *Právní aspekty policejní provokace* [online]. epravo.cz, 9.2.2017 [cit. 8. 3. 2017]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/pravni-aspekty-policejni-provokace-104942.html>>.
- Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky. *Koncepce boje proti organizovanému zločinu na období let 2015-2017* [online]. mvcr.cz, [cit. 7. února 2017]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/poskytnuti-informaci-koncepce-boje-proti-organizovanemu-zlocinu-na-obdobi-let-2015-2017.aspx>>.
- Poslanecká sněmovna PČR. *Zpráva vlády o bezpečnostní situaci na území České republiky* [online]. 1. volební období, sněm. tisk č. 1735. psp.cz, [cit. 11. ledna 2017]. Dostupné na <http://www.psp.cz/eknih/1993ps/tisky/t1735_01.htm>.
- Policie ČR. *Co je to organizovaný zločin* [online]. policie.cz, [cit. 7. února 2017]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/co-je-organizovany-zlocin.aspx>>.
- VLÁDA ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 455/2016* [online]. psp.cz, [citováno 15. února 2017]. Dostupné na <<https://www.psp.cz/sqw/text/tisky.sqw>>.

ODBORNÉ ČLÁNKY

- COUFALOVÁ, Bronislava. Hmotněprávní instituty pro boj s organizovaným zločinem podle nového trestního zákoníku. *Bulletin advokacie*, 2009, č. 10, s. 82-85.
- ČENTÉŠ, Jozef. Niekoľko poznámok k použitiu agenta v slovenskom trestnom konaní. *Státní zastupitelství*, 2014, č. 3, s. 31-37.
- FENYK, Jaroslav., ŠANTA, Ján. Právní úprava postavení agenta v trestním řízení v České a Slovenské republice. *Trestní právo*, 2007, č. 3, s. 3-12.
- HAY, Bruce L. Sting operations, undercover agents, and entrapment. *Missouri Law Review*, 2005, Spring, s. 387-431.
- HERCZEG, Jiří. Systém řízené provokace v boji proti korupci a principy právního státu. *Bulletin advokacie*, 2011, č. 4, s. 25-31.
- CHMELÍK, Jan. Úvahy k agentu provokatérovi a korunnímu svědkovi. *Kriminalistika*, 2005, č. 1, s. 69-74.
- KRATOCHVÍL, Vlastimil. Policejní provokace „trestného činu“ z pohledu právního a ústavněprávního. *Trestní právo*, 2001, č. 10, s. 3 a násl.

- MAZÁNEK, Jiří. Operativně pátrací a podpůrné operativně pátrací prostředky v trestně procesní praxi Policie České republiky. *Trestní právo*, 2007, č. 2, s. 14 a násl.
- MUSIL, Jan. Policejní provokace v teorii, legislativě a judikatuře. *Státní zastupitelství*, 2014, č. 3, s. 16 s. 10-17
- NEJEDLÝ, Josef. Proč je třeba odmítnout zavedení institutu agenta provokatéra do českého právního řádu *Trestněprávní revue*, 2010, č. 6. s. 178-183.
- PRÍBELSKÝ, Patrik. Policajná provokácia v Slovenskej republike. *Trestní právo*, 2004, č. 2, s. 18 a násl.
- SOTOLÁŘ, Alexander. PÚRY, František. K možnostem a limitům využití institutu utajených svědků. *Trestněprávní revue*, 2003, č. 2, s. 37 a násl.
- SOTOLÁŘ, Alexander, PÚRY František, WORATSCHOVÁ, Vladana. Posuzování policejní provokace. *Trestněprávní revue*, 2002, č. 11, s. 313 a násl.
- SQUIRES, Dan. The Problem with Entrapment. *Oxford Journal of Legal Studies*, 2006, č. 2, s. 351-376.
- STEVENSON, Dru. Entrapment and terrorism. *Boston College Law Review*, 2008, Number 1, Article 3, s. 125-215.
- VESELÁ, Hana. Právní úprava postavení policejních agentů. Praha: Parlamentní institut, 2010, s. 6-8

PRÁVNÍ PŘEDPISY

- pokyn č. 8/2009, pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně ze dne 21. září 2009, o trestním řízení, ve znění pozdějších předpisů
- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
- ústavní zákon č. 2/1993 Sb., ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., Listina základních práv a svobod
- vyhláška č. 23/1994 Sb., vyhláška Ministerstva spravedlnosti o jednacím řádu státního zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 273/2008 Sb., zákon o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 555/1992 Sb., zákon o Vězeňské a justiční strážci České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 17/2012 sb., zákon o Celní správě ČR, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 101/2000 Sb., zákon o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

- zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 418/2011 Sb. zákon o trestní odpovědnosti právnických osob, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 238/1993 Sb., zákon o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 104/2013 Sb., zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 82/1998 Sb., zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok, ve znění pozdějších předpisů

OSTATNÍ ZDROJE

- Důvodová zpráva k zákonu č. 265/2001 Sb., o změně zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním
- Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 55/2006 Sb. m. s.
- Rámcové rozhodnutí Rady 2002/841/SVV ze dne 24. října 2008, o boji proti organizované trestné činnosti, Úř. věst. L 300 ze dne 11.11.2008, s. 42 a násl.
- Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu z roku 2000, sdělení MZV č. 75/2013 Sb.

Shrnutí

Předmětem této práce je analýza operativně pátracího prostředku spočívajícího v použití agenta jako nástroje v boji proti organizovanému zločinu. Přibližuje možné nedostatky české právní úpravy ve srovnání se slovenskou a americkou právní úpravou. Záměrem této komparace bylo zjistit, zda by zavedení agenta provokatéra do české právní úpravy nepřineslo účinnější objasňování organizované trestní činnosti. Zabývá se také otázkou, zda vzhledem k omezené kontrole chování agenta v českém právním řádu nemůže docházet ke zneužívání tohoto institutu.

Diplomová práce je rozdělena do šesti kapitol včetně úvodu a závěru. První kapitola se zabývá vývojem právní úpravy operativně pátracích prostředků, obecnou úpravou operativně pátracích prostředků a organizovaným zločinem. Dále je v této práci nastíněna účinná právní úprava použití agenta, podmínky beztrestnosti agenta, kontrola prováděná státními zástupci a zvláštní podmínky použití tohoto institutu. Stěžejní část této práce je uvedení možných důvodů zavedení agenta provokatéra do české právní úpravy.

Pro účinný boj s organizovaným zločinem je na základě poznatků z této práce potřeba zavést omezenou formu policejní provokace, která bude použita pouze v případech, kdy by daný pachatel spáchal trestný čin i za okolností, že by nebyl použit institut agenta. Pro nasazení agenta provokatéra by po vzoru americké právní úpravy bylo také potřeba prokázání sklonů podněcované osoby k páchání trestné činnosti a plány kriminální povahy.

Summary

The subject of this thesis is the analysis of criminal intelligence components particularly the usage of undercover agent as a tool in detecting the organized crime. It is about possible deficiencies of Czech legal system in comparison with the Slovak and American law. The aim of this comparison was to discover whether the institution of the agent provocateur applied into Czech legal system would be an effective tool in detecting the organized crime. It also deals with the question, if there could be the violation of the institute of undercover agent with the limited control of his behavior in the Czech legal system.

The thesis is divided into six chapters including introduction and conclusion. The first chapter deals with the development of legislation of criminal intelligence components, legal regulations for undercover agents and organized crime. Furthermore, this thesis describes effective legal regulations of undercover agents, conditions of immunity of the agents and the specific conditions of the usage of this institute. The fundamental part of this thesis is stating possible reasons for the implementation of agent provocateur into Czech legal system.

According to this study, for an effective criminal investigation against the organized crime, Czech legal system needs to introduce the limited form of police provocation, which can be used only in cases when the offender commits a crime even without the use of the institute of an agent. The planting of the undercover agent would be possible only if based on predispositions and criminal design.

Klíčová slova

Operativně pátrací prostředky, organizovaný zločin, použití agenta, policejní provokace, agent provokatér, sting operation.

Keywords

Criminal intelligence components, organized crime, usage of undercover agent, police provocation, agent provocateur, sting operation.